

PERHEIDEN AJATUKSIA LIIKKUVASTA NUORISOTYÖSTÄ

Kartoitus Mobiilinuorkka-hankkeelle

Nea Joensuu ja Anne Pirkkalainen

Opinnäytetyö, kevät 2015

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) + lastentarhan-
opettajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Joensuu, Nea & Pirkkalainen, Anne. Perhe osana Keravan nuorisotyön kehittämistä. Mobiilinuorkka-hanke. Diak Etelä, Järvenpää, kevät 2015, 57 s., 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö on tehty osaksi Keravan nuorisopalveluiden kehittämishanketta, jossa luodaan uudenlainen liikkuvan työn malli osaksi nuorisotyötä. Opinnäytetyön tavoitteena on saada keravalaisien perheiden näkökulmaa hankkeen toteutukseen ja tuoda esille hankkeen työryhmän ja vanhempien yhteistyön merkitys hankkeen kehittämisvaiheessa sekä nuorten kanssa tehtävässä työssä.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä keskeisiä käsitteitä ovat kasvatuskumppanuus ja liikkuva nuorisotyö sekä sen kehittäminen. Katsauksen tarkoituksena on kuvata tiiviisti liikkuvaa nuorisotyötä, nuorisotyön kehittymistä sekä perheen merkitys hankkeessa ja nuorisotyössä yleisesti. Työssä kuvaamme perhetyön kehittymistä toimintamuotona sekä siihen vaikuttaneita tekijöitä. Katsaus esittää myös kysymyksiä Mobiilinuorkka-hankkeen järjestämisestä ja pohtii hankkeen kehittämistarpeita perhehaastatteluiden pohjalta. Lisäksi sivutaan laajempia nuorisotyön kehittämisen näkökulmia, jotka liittyvät olennaisesti myös Mobiilinuorkka-hankkeen tulevaisuuteen.

Hankkeen kohderyhmänä ovat 13–17-vuotiaat nuoret. Tuodaksemme esiin perheiden näkökulmaa haastattelimme keravalaisia perheitä. Haastattelu toteutettiin avoimena haastatteluna, jossa käytimme keskustelun johdatteluna apukysymyksiä. Haastattelu oli kvalitatiivinen eli laadullinen. Kartoitimme perheiden mielipiteitä hankkeesta ja siitä, mitä siinä tulisi kehittää, jotta se olisi perheiden kannalta hyödyllinen ja turvallinen palvelu heidän lapsilleen. Haastattelujen analysointi näkyy läpi opinnäytetyön tuoden perheiden näkökulman esiin opinnäytetyössämme.

Haastatteluiden pohjalta tärkeimmiksi kehittämisen kohteiksi nousivat, paikat, joissa liikkuva nuorisotila kiertää, sekä välineet, jotka saisivat nuoret ja lapset osallistumaan toimintaan. Perheet nostivat myös kunnallisen työn merkityksen yhdeksi tärkeäksi asiaksi. Julkisen sektorin toimijoilta ei saisi viedä kaikkia resursseja, jotta toiminnan järjestäminen pysyisi edelleen laadukkaana ja edullisena kuluttajilleen.

Asiasanat: nuorisotyö, perhe, kasvatuskumppanuus, monialaisuus

ABSTRACT

Joensuu, Nea and Pirkkalainen, Anne.

Families' opinions about mobile youth work. Mobilizing youth work.

57p., 1 appendix. Language: Finnish. Järvenpää, Spring 2015.

Diaconia University of Applied Sciences: Degree Programme in Social Services, Option in Social Services and Education.

This thesis is a part of a development project called Mobile youth work. It has been done in cooperation with youth work department in the city of Kerava. The city of Kerava is mobilizing their youth work. The aim of this project was to develop a new way of doing youth work, instead of just putting it into the practice in a traditional way. Furthermore, the aim of the thesis was to bring the opinions of different kinds of families to the project and to bring forward the importance of the cooperation between the workgroup and the parents in the development of the project and in the work done amongst the young people.

The target groups of the project are children and the young people between the ages of 13-17 years. To see how families would react to the project we interviewed families in Kerava. The interview was open with some helping questions. We asked the families how the project should be developed in their opinion and how we would get the families and their children to take part in the project. The analysis of the interviews can be seen through the thesis, bringing forward the opinions of the families.

In the theoretical frame of reference, the key concepts are family and inclusion as well as different kinds of forms of the youth work and their developing. The aim of this research is to describe the different phases, risks and multidisciplinary connections and the importance of the family in the project and in the youth work in general. In our thesis, we describe the development of the project as a form of activity and the factors that have influenced it. This research asks questions concerning organizing the mobile youth work and considers the development needs based on the family interviews. Furthermore, some broader aspects of the youth work were stated there, which essentially relate also to the future of the mobile youth work project.

In our thesis, we found out that families would like to participate in the Mobiilin-uorkka project with their children and youth. We also found out that families would like their children to participate in structured free time activities.

Key words: youth work, family, educational partnership, multi professionalism

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 LIIKKUVA NUORISOTYÖ.....	8
2.1 Liikkuvan nuorisotyön mallit Suomessa.....	10
2.2 Liikkuvan nuorisotyön malli, Mobiilinuorkka Keravalla	12
3 LÄHTÖKOHDAT PERHEIDEN KANSSA TEHTÄVÄÄN TYÖHÖN	13
3.1 Monialainen verkosto liikkuvassa nuorisotyössä	14
4 NUORISOTYÖN KEHITTÄMINEN.....	16
4.1 Kehittämistyö organisaatiotasolla	20
4.2 Valtakunnallinen nuorisotyön kehittäminen	21
5 MOBIILINUORKKA NUORTEN JA LASTEN KEHITYKSEN TUKENA	23
5.1 Kasvatuskumppanuus Mobiilinuorkka toiminnassa	26
5.2 Yhteisöllisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden vaikutus kunnan nuorisotyöhön.....	30
6 KARTOITUS PERHEIDEN NÄKÖKULMAAN LIIKKUVASTA NUORISOTYÖSTÄ KERAVALLA.....	32
6.1 Avoin haastattelu.....	33
6.2 Haastateltavien valinta	34
6.3 Haastatteluiden toteutus.....	36
6.4 Aineiston analyysi.....	38
6.4.1 Liikkuvan nuorisotyön hyödyt.....	39
6.4.2 Perheiden toivomat palvelut keravalla	40
6.4.3 Perheiden toiveet oman lapsen osallistumisesta Mobiilinuorkka- toimintaan	41
6.4.4 Perheiden toivomukset Mobiilinuorkka-hankkeesta	42

7 JOHTOPÄÄTÖKSET	44
8 KARTOITUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	46
POHDINTA	49
LÄHTEET	52
LIITE 1: Avoimen haastattelun apukysymykset	57

1 JOHDANTO

Vanhemmuus tänä päivänä on monen lapsen kasvattajalle haastava asia. Perheen sosiaaliset verkostot ovat ohentuneet vuosien saatossa. Vanhemmuutta vaikeuttavat uudet kasvatuskysymykset, joita ei ole ennen ollut. Yhteiskunnan jatkuvan muutoksen vuoksi vanhemmat eivät aina tiedä, millaiseen yhteiskuntaan he ovat lapsia kasvattamassa. Jatkuvan kehityksen myötä vanhemmat voivat myös kokea tarvittavien palvelujen olevan vaikeasti saavutettavissa. (Vaasan lapsi- ja perhepoliittinen toimikunta 2001, 4.)

Perhe on tavallisen käsityksen mukaan vanhemmuuden ja tunteiden ydinympäristö, joka perustuu jatkuvuudelle ja läsnäololle. Kotiympäristössä nuorelle siirtyy vahvasti perheen arvot ja perinteet. Vanhempien antaman kasvatuksen asema on perusta nuoren tulevaisuudelle. (Vaasan lapsi- ja perhepoliittinen toimikunta 2001, 4.)

Viimevuosien aikana olemme saaneet seurata vilkasta, joskus kiihkeätäkin julkista keskustelua perheistä. Perheen äärelle on mediassa kokoontunut ennennäkemättömän moninainen ja suuri joukko asiantuntijoita sekä poliitikkoja ja kansalaisia, joiden yhteisenä tavoitteena on ollut yhteisöllisyyden ja perheen aseman vahvistuminen. Tämän tavoitteen taustalla on ollut monialaista joukkoa yhdistävä huoli lasten ja nuorten pahoinvoinnista nykypäivän yhteiskunnassa. (Näre & Koski 2004, 71.)

Nuoruus ja lapsuus on elämänvaihe, johon liittyy usein uusien kulttuurillisesti määräytyneiden asemien ja roolien omaksuminen. Nuoret liikkuvat yhteiskunnallisen jäsenyyden keskiössä ja laitamilla. Osallisuuden eri muodot voivat parhaimmillaan tarjota nuorille mahdollisuuksia sekä yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen, täysipainoiseen osallistumiseen ja itsetunnon kehittymiseen. Jokainen nuori tarvitsee tukea sekä onnistumisen kokemuksia. (Hoikkala & Sell 2007, 217.)

Yleisessä keskustelussa on kiinnitetty hämmästyttävän vähän huomiota nuorisotyöhön, joka on toiminut yhteisöllisyyden ja kansalaisuuden vahvistamiseksi jo toistasataa vuotta. Nuorisotyöllä tarkoitetaan kaikkea sitä yhteiskunnassa harjoitettavaa kasvatustoimintaa, jonka tarkoituksena on tukea ja ohjata nuorten kasvua ja oppimista. Käytännön nuorisokasvatus toteutuu kasvuympäristöissä, joista keskeisiä ovat muun muassa koti ja perhe, kouluympäristöt, liikunta ja nuorisotyö. Viimeaikaiset nuorisotyön kehityspiirteet ovat viemässä kasvatuksen kentällä suuntaan, jossa raja-aitojen ylittäminen ja entistä monialaisempi näkemys nuorisotyön vallitsevista käytännöistä on tarpeen. (Nivala & Saastamoinen 2007, 31–32.)

Nuoruusvaiheessa lapsi määrittelee uudelleen suhteensa omaan perheeseen ja muiden merkityksellisiin sosiaalisiin yksiköihin, kuten nuorisotyöntekijöihin. Valtakunnallisena kehittämishaasteena on nuorisotyön ja perheiden välisen yhteistyön lisääminen. (Näre & Koski 2004, 20–21.)

Opinnäytetyössä kerromme kuinka liikkuvan nuorisotyön malli toimii ja miten työ kohdennetaan kaikille keravalaisille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen. Opinnäytetyömme tavoitteena on kartoittaa, millä tavoin perheitä voidaan Liikkuvan nuorisotyön toiminnassa hyödyntää ja minkälaisiin asioihin perheiden mielestä tulisi kiinnittää huomiota. Opinnäytetyömme on osa Keravan Nuorisopalveluiden Mobiilinuorkka-hanketta, joka on eräänlainen liikkuvan nuorisotyön muoto.

Kartoituksen tulokset hankimme käyttämällä menetelmänä avointa haastattelua, jonka avulla haluamme tuoda esille, miten liikkuva nuorisotila hyödyttäisi keravalaisia perheitä ja heidän eri-ikäisiä lapsiaan. Haastattelimme keravalaisia perheitä kartoittaaksemme heidän mielipiteitään ja tietouttaan nuorisopalveluista sekä Mobiilinuorkka-hankkeesta.

Opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä ovat nuorisotyö, perhe, kasvatuskumppanuus ja monialaisuus. Keskeiset käsitteet tulevat näkyviin kartoituksessamme sekä teoreettisessa viitekehyksessä.

2 LIIKKUVA NUORISOTYÖ

Liikkuvaa nuorisotyötä voi verrata suomessa jo olemassa olevaan etsivään nuorisotyöhön. Liikkuvan nuorisotyön malli on niin uusi suomessa, ettei sille löydy käytännön työstä muuta lähempää vertailukohdetta. Liikkuvan nuorisotyön kehittämisen tarvetta voisi perustella etsivän nuorisotyön pohjalta. Etsivän nuorisotyön mottona on ”mennä sinne missä nuoret ovat”. Tämä olisi myös erittäin pätevä motto, kun ajattelee liikkuvaa nuorisotyötä. Erona liikkuvalla nuorisopalvelulla ja etsivällä työllä on kuitenkin se, että liikkuvassa nuorisotyössä asiakkaiden profiili ei välttämättä ole syrjäytynyt tai syrjäytymisvaarassa oleva nuori. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 23.)

Kuten etsivässäkin nuorisotyössä, liikkuvassa nuorisotyössä hakeudutaan nuorten toiminta- ja elinympäristöön, kuten nuorten ajanviettopaikkoihin. Liikkuvan nuorisotyön tavoitteena on tarjota nuorelle mahdollisuus luottamukselliseen sekä turvalliseen kontaktiin aikuisen kanssa, sekä tarjota toimintaa nuorisotilan kiinteiden seinien ulkopuolella, siellä missä nuoret jo valmiiksi ovat. Liikkuva nuorisotila mahdollistaa omalta osaltaan nuorisopalveluilla matalan kynnyksen palvelun, sillä kiinteä nuorisotila saatetaan kokea vain jonkun tietyn ”porukan” paikaksi, johon ei ole helppo mennä. Liikkuvan työn tarkoituksena on olla ennaltaehkäisevää ja tärkeäksi koetaan varhainen puuttuminen. Liikkuvassa työmallissa pyritään kohtaamaan nekin nuoret, jotka eivät ole kiinnittyneet nuorisotila toimintaan. (Rantanen 2014, 16; 19.)

Liikkuvaa nuorisotyötä ja toteutusta ei ole vielä määritelty, eikä siihen ole olemassa yhtä oikeaa mallia. On kuitenkin ajatuksia ja ohjeita siitä, että työmuodon tulee pohjautua ehkäisevään toimintaan, sekä tarjota nuorille ja lapsille uudenlainen ajanvietto mahdollisuus. Liikkuva nuorisotyö mukaillee jo olemassa olevan nuorisotyön toimintaperiaatteita ja niitä ohjaavia arvoja. (Rantanen 2014, 19.)

Liikkuva nuorisotyö Euroopassa on pääosin katutyötä, jossa kontakti kohde-ryhmän nuoriin luodaan julkisilla alueilla, kuten kaduilla, ostoskeskuksissa ja yleisillä ulkoilualueilla. Esimerkkejä yleisistä ulkoilualueista ovat urheilukentät sekä leikkipuistot, jossa lapset ja nuoret kokoontuvat vapaa-ajallaan. Tällä tavoin luovutaan perinteisestä palvelumallista, jossa nuoret, lapset ja perheet ha-keutuvat jo olemassa olevien palveluiden piiriin, kuten nuorisotaloille tai nuori-sokeskuksiin, joissa on toimintaa koko perheelle. Nuoren toimintaympäristöä pidetään työn voimavarana, mutta se luo omat haasteensa, esimerkiksi työnte-kijöiden turvallisuuden suhteen. Liikkuva nuorisotyö toteutetaan nuorten ehdoilla ja työntekijän tulee pyrkiä kunnioittamaan nuoren elinympäristöä aidosti, jotta työntekijä hyväksyttäisiin osaksi tätä ympäristöä. (Rantanen 2014, 20.)

Liikkuvan nuorisotyö on tarkoitettu työväliseksi kunnalliseen nuorisotyöhön. Kunnallisen nuorisotyön taustalla toimivana ohjaajana on nuorisopolitiikka, jon-ka ohjaava sekä kehittävä taho on Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorisopolitiik-ka perustuu lainsäädäntöön, tutkimuksista ja selvityksistä saatuun tietoon sekä nuorisoon ohjattuihin budjetti- ja veikkausvoittovaroihin. (Opetus- ja kulttuurimi-nisteriö – Nuorisopolitiikka 2014.)

Paikka tarjoaa sekä omat erityiset mahdollisuutensa että rajoituksensa nuoriso-työlle ja kulloinkin käytettävillä työmenetelmillä. Esimerkiksi hevostalleilla tehtä-vä nuorisotyö ei ole samanlaista kuin virtuaalitallassa tehtävä työ. Vastaavasti nuorisotyö jättää jälkensä paikkaan. Parhaimmillaan se voi olla myönteinen pai-kan merkitystä nuorten keskuudessa nostava seikka, pahimmillaan nuoret tilas-ta karkottava asia. Siitä huolimatta, että nuorisotyö on paikan suhteen mukau-tuvainen, oma pysyvä nuorisotila on monelle nuorelle ja työntekijälle itseisarvo. Tämä nousee erityisesti esiin lakkautusuhan alla olevien nuorisotilojen kohdalla ja sellaisilla alueilla, joilla ei ole omaa nuorisotilaa sekä puhuttaessa aikaisem-min pelkästään nuorisotilakäytössä olleiden tilojen muuttamisesta monikäyttöi-siksi tiloiksi. (Kylmäkoski, Lind, Hintikka & Aittola 2006, 11.)

2.1 Liikkuvan nuorisotyön mallit Suomessa

Löysimme sosiaalisesta mediasta ainoastaan kaksi liikkuvan nuorisotyön hanketta. Toisen niistä on toteuttanut Naantalin kaupunki vuonna 2010. He ovat tuolloin aloittaneet oman MOPIILI – liikkuva nuorisotyö, neuvonta – ja tiedotushankkeen. Heidän hankkeessaan MOPIILI – bussi palvelee joustavasti koko alueen nuorisotyötä ja mahdollistaa innovatiivisen alueellisen nuorisotiedotuksen. Hankkeeseen palkataan etsivän avustusmäärärahoilla työpari, joka luo työpari-verkostot kuntien ja seurakuntien työntekijöiden kanssa. Heidän MOPIILI- hankkeensa tavoitteena on myös tavoittaa nuoria laaja-alaisesti, mutta Naantalin kaupungin hanke eroaa Keravan nuorisopalveluiden hankkeesta kehitteillä olevan karttapalvelun osalta. (Naantalin kaupungin sivistysvirasto, alueellinen nuorisotyö 2010, 3–4.)

Turun seutukunnassa, johon Naantali kuuluu, on poliisin mukaan runsaasti päihteisiin, holtittomaan liikennekäyttäytymiseen, kotibileisiin ja ilkivaltaan liittyviä ongelmia. Ennaltaehkäisevää valistusta nuorille sekä myös opettajien ja nuorisotyöntekijöiden koulutusta tarvittaisiin lisää koko seutukunnassa. Tehtyjen kartoitusten perusteella seudulle tarvitaan innovatiivista toimintamallia, joka vastaa erityisesti liikkuvan nuorisotyön ja neuvonta-, tiedotus- ja valistustoiminnan tarpeisiin Turun seudulla erityisesti läntisellä saaristoalueella ja maaseutukunnissa sekä Turun lähiöissä. Turun seudun erityispiirteenä on laaja saaristoalue ja hajallaan olevat kuntakeskukset, joten välimatkat ovat pitkiä. Nuorisotila-verkosto ei vastaa nuorten tarpeisiin ja niukat nuorisotyöntekijäresurssit on pääasiassa sidottu talotyöhön. Sijaisuuksiin ja loma-aikojen tarpeisiin ei ole mahdollista palkata lisätyöntekijöitä. Perinteiset työmuodot eivät myöskään tavoita kaikkia nuoria. Nuorisotyöhön ja nuorisotiedotukseen tarvittaisiin perinteisten muotojen lisäksi kiinnostavia keinoja, jotka tavoittaisivat taajamien lisäksi myös syrjässä asuvia nuoria sekä joustavia muotoja, jotka mahdollistavat laajalla alueella liikkumisen. (Naantalin kaupungin sivistysvirasto, alueellinen nuorisotyö 2010, 3–4.)

Työntekijöiden tehtävänä on liikkua tarpeen mukaan Turun seudulla erityisesti läntisten kuntien saaristoalueella sekä taajamien ulkopuolella joustavasti sekä

järjestää valistusta vanhemmille ja nuorille erilaisista ajankohtaisista teemoista. Aiheita ovat muun muassa päihteet, ”kotibileet”, internet, liikennekasvatus sekä muut nuorisotiedotukseen liittyvät ajankohtaiset aiheet. (Naantalin kaupungin sivistysvirasto, alueellinen nuorisotyö 2010, 3–4.)

Seudullinen bussi toimii liikkuvien ja etsivien työntekijöiden tukipisteenä sekä liikkuvana neuvonta- ja tiedotuspisteenä. Työntekijät voisivat helposti liikkua bussilla sekä samalla kuljettaa tiedotusmateriaaleja seudun kouluihin, nuorisotiloihin ja tapahtumiin. MOPIILIn työntekijöiden tehtävänä on tehdä etsivää ja liikkuvaa nuorisotyötä, organisoida ohjelmia ja kampanjoita sekä pitää yhteyttä kuntien ja seurakuntien työntekijöihin. Kunnista ja seurakunnista kootaan toiminnan tueksi työpareja, jotka tuntevat paikalliset tarpeet ja olosuhteet. Kunnilta ja seurakunnilta haetaan myös taloudellista osallistumista työntekijän palkkaamiseen kuten myös sitoutumista työparien järjestämiseen. Toiminnan tehokas pyörittäminen päivisin sekä iltaisin ja viikonloppuisin vaatii vähintään kahden myös bussia ajavien työntekijöiden palkkaamisen. (Naantalin kaupungin sivistysvirasto, alueellinen nuorisotyö 2010, 3–4.)

Toinen löytämämme hanke on Turun kaupungin liikkuva nuorisotila. Pop-up-nuorisotila nimeltään Nuokkaribiili kiertää kesän ajan Turun seutua. Palvelu on tarkoitettu noin 9 - 29-vuotiaille. Nuokkaribiilistä nuoret voivat lainata esimerkiksi erilaisia peli- ja ulkoiluvälineitä. Hankkeen tarkoituksena on lastata autoon erilaisia tekemistä sekä pihapelejä, jonka avulla tavoitetaan Turun seudun nuoria. Nuorilla on myös mahdollisuus tilata puhelimella tai sosiaalisessa mediassa autoa haluamaansa paikkaan. Vakiintuneiden taloilla kävijöiden lisäksi autolla yritetään tavoittaa uusia asiakkaita. Turussa nuorisotalojen määrä on jatkuva kiistakapula. Nuokkaribiilin ei ole tarkoitus olla vaihtoehto taloille, vaan pikemminkin lisäpalvelu talojen rinnalle. Turun kaupungin kehittelemän hankkeen tavoitteet ja käyttö eivät juuri poikkea opinnäytetyössämme käsiteltävästä Mobiilinuorkka-hankkeesta. Ainoa eroavaisuus on se, että Mobiilinuorkka-hankkeen palvelut ovat käytössä syksy- ja kevätkauden, mutta Nuokkaribiili on käytettävissä vain kesällä nuorten loma-aikana. (Lappi 2014.)

Ehkäisevä nuorisotyö näyttäytyy laaja-alaisena, perustehtävälähtöisenä, vaikuttavaksi koettuna sekä yhteisöllisenä työmuotona. Työmuotoja toteutetaan per-

hekohtaisesti, ryhmäkohtaisesti sekä alueellisena yhteistoimintana. Nämä työmuodot on suunniteltu ennaltaehkäiseviksi sekä nuoren hyvinvointia edistäviksi. (Lindqvist 2008, 108–110.) Mobiilinuorkan toimintaan toivotaan osallistujaksi myös nuorten ja lasten perheitä, jolloin perhekohtainen työmuoto tulisi näkyväksi.

2.2 Liikkuvan nuorisotyön malli, Mobiilinuorkka Keravalla

Mobiilinuorkka-hankkeen palvelu on liikkuva nuorisotilapalvelu, joka käynnistettiin syyskuussa 2014. Hanketta ovat toteuttamassa Keravan kaupunki ja pääosin Keravan nuorisopalvelut. Mobiilinuorkassa pääosin 10-17-vuotiaat nuoret voivat kohdata ikätovereitaan sekä keskustella nuorisohjaajan kanssa. Mobiilinuorkka kiertää Keravan eri asuinalueilla ja sen liikkeitä voi seurata reaaliaikaisesti, tilata omalle alueelle sekä ”chatata” nuorisohjaajan kanssa siihen kehitellyn verkkosivuston kautta. Vaikka hankkeen pääasiallinen kohderyhmä ovatkin 10–17-vuotiaat nuoret, työtä tehdään kuitenkin nuorisolain puitteissa. Nuorisolain piiriin kuuluvat kaikki alle 29-vuotiaat. Toimintaan halutaan mukaan myös Keravalaiset perheet ja heidän kaikenikäiset lapset. (Keravan nuorisopalvelut. Yleistietoa. i.a.)

3 LÄHTÖKOHDAT PERHEIDEN KANSSA TEHTÄVÄÄN TYÖHÖN

Perhe on nykypäivänä käsite, joka voidaan ymmärtää monella eri tavalla. Perinteisen kaavan mukaan perheeseen kuuluu isä, äiti sekä yhdestä kolmeen lasta. Heteronormatiivinen ydinperhe on siis edelleen hallitseva ajattelumalli tavallisesta perheestä. On olemassa määrittely, jonka mukaan perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat, parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa sekä yksinhuoltajaperheet ja sateenkaariperheet. Keskeinen perheen kriteeri on myös yhteenkuuluvuuden tunne. Nuorisotyön ja perheen välisessä yhteistyössä on tarkoituksena tukea jokaisen nuoren omaa perhekäsitystä sekä vaalia perheensisäisiä arvoja ja perinteitä yhdessä vanhempien kanssa. (Näre & Koski 2004, 5.)

Viimeisen kymmenen vuoden aikana olemme saaneet todistaa huomattavan muutoksen nuorisotyössä. Aikoinaan nuorisopalveluiden, sosiaalityön ja opetusalan hallitsema ala sisältää nykyään laajemman verkoston toimijoita, jotka haluavat vaikuttaa nuorten ja heidän perheidensä elinolojen parantamiseen. (Wood & Hine 2010, 1).

Kuntien resurssien vähentyessä nykyisten toimintojen säilyttäminen ja ylläpitäminen käy hankalaksi. Nuorisotyötä on aika kehittää, jonka vuoksi on luotava uusia toimintamalleja nykyisten resurssien pohjalta. Työn kehittäminen lasten ja nuorten hyvinvointia edistävämmäksi yhteistyössä heidän perheiden kanssa on sidoksissa siihen, että organisaatiossa toimivilla työntekijöillä on mahdollisuus oppia uusia taitoja, näkökulmia ja tietoa. Kouluttautumisen mahdollisuus on kehittämistyön perusta. (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011, 21.)

Nuorisotyössä pyritään lisäämään perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Yhteistyö näyttäytyy muun muassa vanhempien käyttämisenä vapaaehtoistyöntekijöinä sekä tiiviimpänä kontaktina nuorta koskevissa asioissa. Liikkuvan nuorisotyön vastaaminen perheiden tarpeisiin herättää kysymyksiä, joihin pyrimme

tällä opinnäytetyöllä vastaamaan. Koska hankkeen palvelut ovat vasta käynnistyneet, perheiden toiveet ja ajatukset hankkeeseen liittyen olivat toivottuja.

Uuden nuorisolain myötä (2006) kasvatustavoitteet kuuluvat aikaisempaa selkeämmin myös lainsäädännöllisesti nuorisotyön piiriin. Sinänsä nuorisotyön ydin on kautta aikojen määritelty nimenomaan kasvatukselliseksi, ja nuorisotyön tarkoituksena on nähty muun muassa vaikuttaminen nuorten ja lasten arvoihin ja toimintaan. (Nieminen 2007, 51; Hoikkala & Sell 2007, 10–13; Cederlöf 2007; 62–65.)

Kasvatustavoitteiden vuoksi syntyi tarve tutkia myös perheen näkökulmaa Keravalla tehtävässä liikkuvassa nuorisotyössä. Hankkeessa haluttiin alusta asti luoda kontakteja lasten ja nuorten perheisiin, jotta yhteistyö perheiden kanssa olisi jatkossa helpompaa. Tämän vuoksi aloimme työstämään opinnäytetyötämme.

Kartoituksen tavoite on, että se tuottaisi Keravan nuorisopalveluille uutta hyödyllistä tietoa Mobiilinuorkka-hankkeen matalan kynnyksen palvelun luomiseen sekä loisi kontakteja lasten ja nuorten perheisiin. Kartoitus on myös tärkeä ammatillisen kasvumme kannalta. Sosiaalisten ilmiöiden ymmärtäminen, yhteiskunnallisten vaikutusten tunnistaminen ja niihin vaikuttaminen sekä yksilöiden, yhteisöjen ja perheiden arkielämän tuntemus muokkaa osaamistamme myös tulevana ammattilaisina.

3.1 Monialainen verkosto liikkuvassa nuorisotyössä

Tänä päivänä yksin toimiminen sosiaalialalla on harvinaista, ellei mahdotonta. Menestyäkseen tarvitaan yhä enemmän yhdessä tekemisen taitoja. Tilanne on siitä mielenkiintoinen, että yhteiskunnassamme vallitsee vahva yksilöllisyyden kulttuuri. Merkittävien tuloksien saavuttamiseksi on kuitenkin hyvä kuulua työtiimiin tai muihin verkostoihin. Liikkuvassa nuorisotyössä monialaiset toimijat

voivat tuoda esiin omaa ydinosaamistaan sekä samalla hyödyntää toisten osaamista omaksi ja kaikkien yhteiseksi hyödyksi. (Hoikkala & Sell 2007, 155.)

Liikkuvassa työssä tavallisimpia yhteistyökumppaneita ovat nuorisopalvelut, peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset sekä liikuntapalvelut ja – järjestöt. Verkostomaisen toimintatavan myötä liikkuvaa nuorisotyötä tekevä voi kuulua moneen eri verkostoon, ja sitä kautta rakentuu monenlaisia suhteita toisiin toimijoihin. Monialainen verkosto edesauttaa kehittämään liikkuvan työn palvelua niin, että siitä saadaan nuoren hyvinvointia edistävää toimintaa. (Hoikkala & Sell 2007, 158.)

Valitettavasti liikkuva nuorisotyö on työmuotona niin uusi, ettei varsinaista tutkimustulosta, jossa käsiteltäisiin yhteistyöverkoston muodostamisen haittoja ja hyötyjä, ole vielä saatu. Monialaisia verkostoja pystytään kuitenkin perinteisen nuorisotyön kautta perustelemaan lähtökohtaisesti myös liikkuvassa nuorisotyössä. Liikkuva nuorisotyö luetaan ehkäisevään nuorisotyöhön. Kairimon (2007) mukaan moniammatillisilla verkostoilla on ehkäisevässä työssä merkittävä osuus. Kairimo kirjoittaa artikkelissaan, että verkostoitumisessa hyötynä voidaan pitää reagoitiherkkyttä, kun huoli jostain nuoresta syntyy. Moniammatillisen verkoston yhteiset näkemykset ja kokemus lisää toiminnassa osaamista, resursseja ja mahdollisuuksia. Huolen jakaminen muiden toimijoiden kanssa myös helpottaa työntekijää haasteellisissa tilanteissa ja siihen puuttumisen kynnyks on matalampi. (Kairimo 2007.)

Liikkuvassa nuorisotyössä työntekijän kehittyminen ja nuoria koskettavien asioiden perässä pysyminen ajankohtaisesti on erityisen tärkeää. Moniammatillinen verkosto on mahdollisuus ammatilliseen kasvuun ja toisilta oppimiseen. Tämän vuoksi muut alan ammattilaiset ovat tärkeä osa liikkuvaa nuorisotyötä. On myös tärkeää näyttää nuorille, että heidän ympärillään toimii joukko välittäviä aikuisia, jotka osaavat ja uskaltavat puuttua asioihin, haluavat toimia yhdessä sekä ovat aidosti kiinnostuneita nuorten asioista. (Kairimo 2007.)

4 NUORISOTYÖN KEHITTÄMINEN

Nuorisotilatoiminnassa korostuu nuorten omaehtoinen toiminta. Nuorisotyö tarjoaa nuorille mielekkäämmän vaihtoehdon omaan päätäntävaltaan kuuluvan ajan käyttöön. Tilojen työntekijöiden tehtävä ei kuitenkaan ole pelkästään pitää tilaa avoinna ja toimia tilan valvojina. Nuorisotilatoiminnan tarkoituksena ei ole liioin tavalla tai toisella ”siivota pois näkyvistä” aikuisia häiritsevästi käyttäytyviä nuoria, vaan siinä pyritään nuorisotyön tavoitteiden täyttymiseen. Uusi nuorisotyölaki, kuten aikaisempikin laki, jättää kunnille vapaat kädet kunnallisen nuorisotyön organisoinnin ja toteuttamistavan suhteen. Tästä syystä nuorisotyölle asetetut tavoitteet voivat olla eri aikoina ja eri paikkakunnilla hyvinkin erilaisia. Nuorisotyö, kuten nuorisotilatoimintakin, on vuosien saatossa käynyt lävitse monia muutoksia. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 11.)

Monissa paikoissa yhteiskäytössä olleista kerhotiloista alkaneesta toiminnasta on tultu yksinomaan nuorisotilakäytössä oleviin tiloihin, joista puolestaan on jo palattu yhteiskäyttötiloihin. Samalla myös tiloilla toimivien nuorisotyöntekijöiden rooli on muuttunut vuosien varrella. Muutokset jatkuvat varmasti vielä tulevaisuudessakin, sillä teknologisen kehityksen myötä esimerkiksi virtuaaliset tilat ja digitaalinen pelaaminen yleistyvät koko ajan. Vaikka tilatyöhön on tullut monenlaisia uusia elementtejä, sen ytimeen kuuluva kasvatustehtävä on edelleen nuorisotyön keskeisintä aluetta. Tilatoiminta, kuten myös Mobiilinuorkka-hankkeen toiminta, pyrkii tarjoamaan kontaktia aikuisiin kaipaaville nuorille mahdollisuuden kanssakäymiseen aikuisen kanssa, jotta nuori voisi saada kaipaamaansa huomiota, läheisyyttä ja ymmärrystä kasvunsa tueksi. Tämä tehtävä säilyy varmasti tulevaisuudessakin huolimatta siitä, millaisia uusia menetelmiä nuorisotyössä käytetään. (Kylmäkoski, Lind, Hintikka & Aittola 2006, 19.)

Kysymys jonkin tietyn fyysisen tilan tarpeellisuudesta nuorisotyössä on varsin kaksijakoinen asia. Sekä nuorisotyötä hallinnoivat virkamiehet että nuorisotyöntekijät itse sanovat, ettei nuorisotyö ole tilaan sidottua, ja että kunnan nuorisotyöntekijän toimitila on koko kunnan alue. Toisaalta puhutaan sellaisen tilan tar-

peellisuudesta, jossa nuoret voivat vapaa-ajallaan kohdata toisiaan ja vastuullisia aikuisia. Lisäksi etenkin hallinnossa puhutaan tilojen kustannuksista. Nuorisotyön tulevaisuutta visioidessa tulisi tuoda esiin sellaisia toiveita ja ideoita, joiden toteuttaminen kyseisellä hetkellä vaikuttaa epätodennäköiseltä. Tällaiset aloitteet ovat tärkeitä toimialan kehittämiseksi. Yhtä lailla uusien yhteistyökumppaneiden etsintä on tärkeää nuorisotyön kehittämiseksi. Maailman ja yhteiskunnan muuttuessa ja kehittyessä on hyvä miettiä myös perinteisiä nuorisotiloihin liittyviä konsepteja, joita usein pidetään itsestään selvinä. Esimerkiksi ovatko biljardipöytä ja pöytätennis edelleen sellaisia välineitä, joita nuorisotiloilla on oltava, vai ovatko nämä välineet vain omaa nuorisotilanuoruuttaan muistelevien aikuisten käsitys nuorisotilalle välttämättömistä tavaroista. Nuorisotilat ovat usein aikuisten suunnittelempia ja rakentamia, jolloin nuorisotyö ei toteudu asiakaslähtöisesti. (Hoikkala & Sell 2007, 406.)

Nuorisotyö on kytköksissä ajan virtaan. Nuorten, lasten ja perheiden tarpeiden sekä kulttuurien muutosten tulisi heijastua nuorisotyön käytäntöihin ja muuntaa niitä, silloin kun tarvetta on. Samoin laajemmat kulttuuriset muutokset näkyvät nuorisotyön kentällä, eivät tosin suoraan, vaan nuorisotyöntekijöiden tulkintojen välittämällä. Kehittymistä tapahtuu silloin, kun muutos nähdään myönteisenä eli askeleena oikeaan suuntaan. Kehittämistyön ytimenä voi näin nähdä ajatuksen siitä, että ammattikunta ohjaa itse muutosta ja säätää toimintojaan tehokkaammiksi ja aikaansa reagoivaksi. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 11.)

Kunnallinen nuorisotyö kohtaa 2010-luvulla joukon muutoksia, jotka osaltaan aiheuttavat muutospaineita kentän toiminnassa. Teknologian kehitys johtaa tilanteeseen, jossa nuorten tiedonhankinnasta, vapaa-ajanvietosta ja itseilmaisusta tulee entistä enemmän mediavälitteistä. Monikulttuuristuva yhteiskunta herättää kysymään, missä määrin olemassa olevat työmuodot sopivat kaikille nuorille ja ohjaa pohtimaan nuorten ryhmäsuhteita sekä rasismia uusilla tavoilla. Alati kaupallistuvat kaupunkitilat asettavat nuoret tilanteeseen, jossa identiteettejä rakennetaan yhä enemmän kuluttamisen kautta. Samoin kaupalliset harrastukset luokittelevat nuoria vanhempien tulojen mukaan, sekä luovat kunnalliseen nuorisotyöhön kilpailua nuorten vapaa-ajasta. Yksi kunnallisen nuorisotyön keskeisiä haasteita näyttääkin olevan nuoria koskevaan polarisaatioon

vastaaminen tavalla, joka säilyttää palvelujen saatavuuden kaikille nuorille. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 11.)

Ulkoisten paineiden ohella nuorisotyö kohtaa myös sisäisiä paineita, jotka ohjaavat katsomaan työmuotoja ja pohtimaan nuorisotyön painotuksia. Raadollinen kysymys on, mihin kunnan nuorisotyöhön osoitetut rahat sijoitetaan. Määrärahat eivät välttämättä riitä kaikkiin palveluihin ja on pohdittava, mikä nuorisotyössä on tärkeintä. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 11.)

Samaa pohdintaa on käyty Keravan nuorisopalveluilla liittyen juuri nuorisotila Häkin vähäisiin kävijämääriin ja toiminnan laajentamiseen yhä suuremmalle käyttäjäryhmälle Mobiilinuorkka-hankkeen kautta. Samalla pohditaan, ovatko työmenetelmät ja välineet ajantasaisia ja saadaanko niiden avulla tavoitettua se kohderyhmä, joka toiminnan piiriin halutaan. Hyvät käytännöt eivät ole esineitä, jotka voidaan irrottaa kontekstistaan sellaisenaan, kuten vaikkapa siirrettäessä lampuja huoneesta toiseen. Ne ovat tilannesidonnaisia, ajassa liikehtiviä ja kytköksistään neuvottelevia käytäntöjä. Niihin vaikuttavat toiminnan lisäksi tekijä, palvelun yhteys kuntalaisiin, kumppanuudet ja kilpailut muiden toimijoiden kanssa, hallinto sekä aiemmat toimet ja kehittämiset. Nuorisotyön kentällä tämä tarkoittaa, että tietyt toiminnot eivät siirry suoraan, vaan ne täytyy ikään kuin kääntää kulttuurisesti toimintaympäristöstä toiseen siirryttäessä. Se mikä toimii esimerkiksi Jyväskylässä, ei välttämättä toimi sellaisenaan Keravalla, ainakaan miettimättä, miten kuntien toimintaympäristöt eroavat toisistaan. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 12.)

Nuorisotyön kehittämistä ja hyviä käytäntöjä tulee tarkastella myös kriittisesti, kuka kehittää, mitä kehitetään ja kenelle kehitetään. On esitetty, että puhe hyvistä käytännöistä sisältää pahimmassa tapauksessa ajatuksen käytännöistä ja toimintamalleista, joita muutetaan työntekijöiden toimesta jatkuvasti. Mobiilinuorkan kehittämisessä on tällainen riski, kun aikuiset kehittävät jotakin, minkä uskovat menevän niin sanotusti kaupaksi nuorille ja lapsille, vaikka nuoria ei kiinnostaisi osallistua Mobiilinuorkan tarjoamiin palveluihin. Kun työ muuttuu jatkuvaksi kehittämiseksi, muutos on helposti pelkkä itseisarvo. Uusien toimintamallien kehittämisen rinnalla nuorisotyössä kaivataan paljon aikaa pohtia vanhoja toimivia malleja ja ammatillista itsereflektiota. Tulostittareiden ja vel-

voitteiden aikana nuorisotyön johtoportaan tulisikin olla tarkkana, ettei se tue kehittämistoimintaa ainoastaan kehittämisen vuoksi. Kun nuorisotyön arvoa mitataan kasvavissa määrin taloudellisilla tekijöillä, on luotava myös vaihtoehtoisia tapoja puhua nuorisotyön merkityksestä. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 13.)

Samaan aikaan kun Keravan nuorisopalvelut kehittävät näiden teorioiden pohjalta toimintaansa koko Suomessa vallitsee tällä hetkellä muutosten aika sosiaalipalveluiden osalta. Tänä päivänä nuoria ja lapsia ympäröivän huolipuheen siivittämänä, nuorisotyöhön kohdistuvan resurssipuheen ja nuoria koskettavien yhteiskunnallisten ongelmien, kuten työttömyyden, asunnottomuuden ja ylisukupolvisen syrjäytymisen takia, oikeutetaan nuoriin kohdistuvia erikoistoitmenpiteitä sekä lisätään räätälöityjä ja kohdennettuja toimenpiteitä. Viime aikoina erityisesti etsivään nuorisotyöhön panostaminen on osa kehitystä, jossa halutaan puuttua nuorten elinoloihin kohdennetusti. Samalla nuorisotyön otteen voi ainakin osittain olettaa yksilöllistyvän, kun nuorta halutaan tukea omaehtoisesti hänen yksilöllisistä lähtökohdista käsin. Etsivä työ irrottaa nuorisotyöntekijän perinteisistä nuorisotyön instituutioista, kun työntekijä jalkautuu selkeämmin nuorten pariin. Yhtenä ongelmana voidaan pitää nuorisotyön mahdollista profiloitumista erityistä tukea tarvitsevien nuorten parissa tehtäväksi työksi samalla, kun ennaltaehkäisevä työ, jonka piiriin myös Mobiilinuorkka-hanke kuuluu, ajetaan alas. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 14.)

Nuorisotyö lähtee liikkeelle nuorten tarpeista ja pyrkii tunnistamaan ne paikalliset kulttuurit ja ilmiöt, jotka rajaavat ja säätelevät nuorten mahdollisuuksia osallistua toimintaan. Näiden tarpeiden tulkinnan pohjalta pyritään suunnittelemaan toimintoja, jotka kohdentuisivat nuorten ja lasten tarpeisiin. Nuorisotyön muotoja määrittääkin se, että palvelut tai toimintamuodot ovat etukäteen suunniteltuja ja niissä on voitu jo ennalta varautua siihen, mitä nuoret asiakkaana haluavat. Tässä kohtaa tulee taas esiin se, että Mobiilinuorkka-hanketta on ollut suunnittelemassa lähinnä joukko aikuisia ihmisiä. Vaarana on, että se, mikä kuulostaa suunnittelijoiden mielestä hienolta ja toimivalta hankkeelta, ei välttämättä kiinnostaa nuoria ollenkaan. Yhtäältä nuorisotalot ovat esimerkki toiminnosta, jonka puitteet on suunniteltu tarkkaan ja jonka rakenteita saattaa olla hankala muuntaa silloin, kun nuorten alueelliset kulttuurit ja mieltymykset muuttuvat. Näihin

tarpeisiin liikkuva ja helposti muunneltavissa oleva Mobiilinuorkka-hanke osiltaan vastaa. Ilmeisimmillään tämä näkyy silloin, kun alueen ikäjakauma muuttuu ja nuoren ikäluokan koko alkaa kutistua. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 24.)

4.1 Kehittämistyö organisaatiotasolla

Työn kehittäminen on sidoksissa siihen, että organisaatiossa toimivat ihmiset voivat oppia uusia taitoja, näkökulmia ja tietoja. Liikkuvan nuorisotyön kehittäminen on tuonut omat haasteensa myös Keravan nuorisopalveluiden työntekijöille. Kysymyksiä on herännyt esimerkiksi hankkeeseen liittyvän verkkosivuston ja sen vaatimien medialaitteiden osalta. Haasteena on niiden käytön osaaminen ja halukkuus sen opetteluun. Kokonaisvaltaisen kehittämistyön näkökulmasta on oltava mekanismeja, joiden avulla voidaan varmistaa, että haluttu toimintamalli läpäisee koko nuorisopalvelut. Usein hankkeiden aikatauluista johtuen hanke on sidoksissa vain yhteen nuorisotyöntekijään tai pieneen ryhmään työntekijöitä, kuten Mobiilinuorkka-hankkeessakin.

Epäonnisimmissa esimerkeissä hanketoiminta ei juuri konkretisoitunut käytännössä, sillä organisaatiossa ei ollut määritelty toimintavastuita. Nuorisotyön kehittäminen on sidoksissa myös työntekijöiden kehittymiseen ja kehittämiseen erilaisten koulutusten kautta. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 21–22.)

Mobiilinuorkka-hankkeen myötä syntyi tarve kehittää perheiden kanssa tehtävää työtä. Avainasemassa on luottamuksen ja yhteydenpidon rakentaminen. Yhteydenpidon tulisi olla arkista ja mutkatonta, jotta yhteistyö kantaisi hedelmää. Vanhemmille lähetettävien tiedotteiden lisäksi nuorisotyöntekijöiden tulisi järjestää tapaamisia nuoria koskevien asioiden läpikäymiseksi. Tilaisuuksien rakenne tulisi olla sellainen, etteivät vanhemmat kokisi niitä kontrolloiviksi viranomaistapaamisiksi. Nuorisotyössä on tärkeää uhrata aikaa ja vaivaa vanhempien rekrytoimiseen. Kun nuoresta tulee aktiivinen palvelun käyttäjä, olisi tiivis

yhteistyö kodin kanssa syytä aloittaa jo siinä vaiheessa. Koska kyse on nuoren vapaa-ehtoisesta ajanvietosta, olisi reilua kertoa yhteistyöstä myös palvelua käyttävälle nuorelle. Vanhempien yhteystietojen kerääminen kaikilta palvelun käyttäjiltä on hyväksi havaittu keino huolehtia nuoren turvallisuudesta. Aktiivisen yhteistyön tuloksena työntekijän on myös helpompi huomata, mikäli kotiolosuhteissa on sellaisia puutteita, joihin on syytä kiinnittää huomiota. Näin myös ennaltaehkäistään lastensuojelun tarvetta sekä tuetaan nuoren turvallista kasvuympäristöä. (Honkasalo, Souto & Suurpää 2007, 25.)

4.2 Valtakunnallinen nuorisotyön kehittäminen

Perheiden ja lasten näkökulmasta Mobiilinuorkka hanketta voisi perustella sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman Kasteen kautta. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma Kaste on pitkäkestoinen muutos-, modernisointi- ja innovaatioprosessi. Kaste on kansallinen ohjelma, jossa luodaan, arvioidaan, levitetään ja juurrutetaan uusia hyviä käytäntöjä. Se perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon eheyteen. Kaste-ohjelman pyrkimyksenä on eriarvoisuuden vähentäminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden ja palvelujen järjestäminen asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti kestävästi. Kaste-ohjelman tavoitteena on muun muassa, että hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat. Tällöin riskiryhmien osallisuus, ehkäisevä työ ja varhainen tuki ovat vaikuttavia. Hankkeella on myös muita tavoitteita ja osatavoitteita, joita ovat muun muassa se, että sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet ja palvelut on järjestetty asiakaslähtöisesti, ja palvelurakenteet ovat taloudellisesti kestävä ja toimivat. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012, 13–18.)

Suomalaisten hyvinvointi ja terveys ovat jatkuvasti parantuneet, mutta sosioekonomisten ryhmien väliset erot ovat kasvaneet lähes kaikilla hyvinvoinnin ja terveyden ulottuvuuksilla. Eroja on somaattisessa ja psyykkisessä sairastavuudessa sekä terveystottumuksissa. Huono-osaisuus, työttömyys, pienituloisuus, yksinäisyys ja heikko terveys nivoutuvat usein yhteen. Köyhyyden lisääntymi-

nen, pitkäaikaistyöttömyyden kääntyminen uudelleen kasvuun ja epätyypillisten työsuhteiden yleistymisen ovat lisänneet monien ihmisten elämän epävarmuutta ja syrjäytymisen uhkaa. Syrjäytymisen riski on suurin niillä henkilöillä, joilla on pitkäaikaisesti toimintakykyä alentavia sairauksia, päihdeongelmia ja matala toimeentulotaso. Huolestuttavaa on se, että hyvinvointia ja terveyttä heikentävät elämäntavat ja ongelmat siirtyvät usein perheissä seuraavalle sukupolvelle. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012, 15.)

Mobiilinuorkan yksi tärkeimmistä tehtävistä on nuorisotyön mukaisesti ennalta ehkäisevä työ. Kuten Kaste-ohjelma -hankkeen julkaisussa kerrotaan, ovat hallinto- ja sektorirajat ylittävä ehkäisevä työ ja varhainen tuki sekä inhimillisesti että taloudellisesti kannattavia. Tämän lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollossa tulee varmistaa pitkäaikaissairauksien hoidon ja pitkäkestoisen sosiaalisen tuen toimivuus ja vaikuttavuus. Erityistä huomiota tulee kiinnittää riskiryhmiin ja vaikeissa olosuhteissa eläviin ihmisiin. Ihmisen hyvinvointi ja terveys ovat monen tekijän summa. Sosiaali- ja terveyspalvelut eivät voi yksin turvata niitä tai poistaa kaikkia riskitekijöitä. Tarvitaan kaikkia väestöryhmiä koskevia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä poikkihallinnollisia toimia, kuten riskiryhmille suunnattua ehkäisevää työtä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012, 16.)

Mobiilinuorkka-hankkeen, kuten Kaste-hankkeenkin, tavoitteena on, että lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden palveluja kehitetään asiakaslähtöisinä palvelukokonaisuuksina edellisellä ohjelmakaudella luotujen hyvien käytäntöjen mukaisesti. Keskeistä on vahvistaa hyvinvointia edistävää ja ongelmia ehkäisevää toimintaa sekä lisätä palvelujen kustannusvaikuttavuutta. Erityisenä tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta, estää lasten ja nuorten syrjäytymistä sekä vahvistaa ehkäisevää lastensuojelua ja vähentää huostaanottojen tarvetta. Mobiilinuorkka-hankkeessa tähän pyritään vaikuttamaan tukemalla vanhemmuutta ja osallistamalla perheitä mukaan toimintaan.

5 MOBIILINUORKKA NUORTEN JA LASTEN KEHITYKSEN TUKENA

Ehkäisevä lastensuojelu, johon kuuluu osaltaan myös nuorisotyö, koostuu varhaisen tuen ja toiminnan eri muodoista. Tavoitteena tällaisessa työssä on vahvistaa nuoren tervettä kehitystä. Nuorisotyössä nuoren tervettä kehitystä vahvistetaan sosiaalisia suhteita vahvistamalla sekä osallistamalla heitä erilaisiin toimintoihin, jotka ovat heitä varten suunniteltu. Mobiilinuorkka on yksi nuoren tervettä kasvua ja kehitystä edistävä toimintamalli. Toiminnalla ehkäistään erityispalvelujen tarvetta. Nuoren psykososiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi tärkein voimavara on nuoren vanhemmat, muut läheiset sekä lähiympäristö. Nuorisotyön ammattilaisten keskeinen tehtävä on näiden voimavarojen hyödyntäminen nuoren hyvinvoinnin edistämiseksi. (Rousu 2007, 57.)

Nuoren hyvän kasvun tukeminen edellyttää erilaisia työskentelymenetelmiä. Jokainen nuori on yksilö, joka tarvitsee omanlaistaan tukea, rohkaisua, hillintää, rajoja ja kannustusta. Jotta vanhempi voisi tukea parhaiten oman nuorensa myönteistä kehitystä, hänen on tunnistettava ja hyväksyttävä nuoren yksilölliset piirteet ja vahvuudet sekä asiat, joissa nuori tarvitsee vahvistusta ja tukea. Nuorisopalveluiden tehtävä vanhemman ja nuoren välisessä tukiprosessissa on tiedottaa vanhempia murrosiän tuomista haasteista, toimia kasvatuskumppanina sekä järjestää kasvua tukevia palveluita, kuten Mobiilinuorkka-hankkeen palvelut. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009, 7.)

Nuorisopalveluiden toiminnan yhtenä lähtökohtana on nuoren itsenäistymisen tukeminen. Nuori tarvitsee edelleen vanhempiaan, mutta myös tilaa itsenäistyä. Häntä ei voi sitoa kiinni perheeseen, sillä hänen on irrottauduttava vanhemmisestaan. Vanhemman pitää osoittaa nuorelle, että tällä on lupa itsenäistyä ja löytää oma polkunsä. Itsenäistymisestään huolimatta nuori kaipaa aikuisten hyväksyntää ja arvontoa omille mielipiteilleen ja valinnoilleen. Mobiilinuorkka-hankkeen toiminnalla halutaan olla tukijana nuoren itsenäistymisprosessissa. (Nuorisolaki 1§; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009, 7.)

Mobiilinuorkka-hankkeen toiminnalla halutaan tukea nuorisopalveluiden ja perheen yhteistyötä, koska nuoret joilla on vuorovaikutussuhteita ja samaistumis-kohteita lähipiirissään pystyvät hyödyntämään lähiverkostoaan eri tilanteissa ja heillä on vähemmän ongelmia aikuistumisprosessissa. Toiminnalla pyritään ehkäisemään konflikteja perheessä, koska ne ovat mahdollinen riskitekijä emotionaalisen, informatiivisen ja materiaalisen tuen puuttumiselle. Nuori tarvitsee tukea selviytyäkseen nuoruusiän kehityksellisistä tehtävistä. Perhe on myös useille nuorille tärkein sosiaalisen tuen lähde. Nuorisotutkimuksissa on todettu, että vanhemmilla on tärkeä rooli nuoren sosiaalisen tuen antajana. (Nuorisotutkimusseura 2004, 20–21.)

Perhe tarjoaa nuorelle merkittävimmän ihmissuhdeympäristön. Kyky itsensä toteuttamiseen sekä erityisesti nuoren kyky luoda merkittäviä ihmissuhteita on aina yhteydessä perheen ihmissuhteisiin ja sen sisäisen vuorovaikutuksen laatuun ja muotoihin. Hankkeen tavoitetta luoda kontakteja ikätovereihin tuetaan perheen kanssa tehtävällä yhteistyöllä, joka toteutetaan tiedottamalla perheitä palvelusta sekä luomalla kontakteja keravalaisiin perheisiin teemahaastattelujen ja vanhempainiltojen myötä. (Piha 1996, 61.)

Opinnäytetyön aikana kävimme yhteistyökumppanimme kanssa keskustelua siitä, että Mobiilinuorkka-hankkeessa perheitä tulisi osallistaa hyödyntämällä heidän osaamisalueitaan Mobiilinuorkan toiminnassa. Vanhempia voisi pyytää mukaan vapaaehtoistoimijoiksi järjestämään esimerkiksi erilaisia teemailtoja. Vapaaehtoisina vanhemmat toimisivat niin sanotusti ylimääräisinä silminä ja apukäsinä sekä pääsisivät työntekijöiden kanssa kohtaamaan nuoria ja lapsia.

Mobiilinuorkka-toiminnassa nuorten perhesuhteiden tukemisella tavoitellaan sosiaalisen tuen vahvistamista, jolloin nuoret saisivat henkistä, emotionaalista, tiedollista, toiminnallista ja aineellista tukea vanhemmiltaan. Tämä on tärkeä lähtökohta nuoren sosiaalisten suhteiden luomiselle itsenäisesti. Tutkimuksessa, Nuorten kokemukset lähisuhteista saamastaan tuesta yläasteen aikana, todetaan, että heidän läheisimpiin ihmisiin kuuluvat vanhemmat, sisarukset ja ystävät. Mobiilinuorkka-hankkeen palvelu tarjoaa nuorille mahdollisuuden tutustua ja luoda sosiaalisia kontakteja ikätovereiden kanssa. (Nuorisotutkimus 2004, 20.)

Nuorisotyö vahvistaa nuorten sosiaalisia suhteita. Tämä ilmenee, kun nuoret ja lapset työskentelevät yhdessä muiden ihmisten parissa, joita ovat muun muassa ikätoverit, nuorisotyöntekijät ja muut monialaisen työryhmän jäsenet nuorisotyössä. Tällä vuorovaikutuksella voi olla joko hyviä tai huonoja tuloksia kehityksessä. On siis tärkeää vähentää riskejä, toimia vanhemmuuden tukijana ja vahvistaa positiivisia kaverisuhteita, joita nuoret ja lapset voivat kohdata nuorisopalveluissa. Tällä tarjotaan heille turvallinen kasvuympäristö, jonka tuloksena on hyvinvoivia aikuisia tulevaisuudessa. (Wood & Hine 2010, 105.)

Mobiilinuorkka-hankkeen palveluilla edistetään nuoren sosiaalista vahvistamista. Sosiaalisten suhteiden vahvistaminen on yksi nuorisopalveluiden lähtökohdista. Nuori alkaa itsenäistyessään suuntautua yhä enemmän kodin ulkopuolelle. Kaverit tulevat tärkeiksi ja heidän kanssaan jaetaan asioita, jotka aikaisemmin on jaettu omien vanhempien kanssa. Vanhemmasta voi tuntua haikealta, kun suhde omaan lapseen muuttuu. Vanhemmat pysyvät kuitenkin nuoren tärkeimpinä aikuisina. Nuorisopalveluiden tehtävä on muistuttaa vanhempia siitä, että ikätovereidien merkitys murrosiässä on erityisen tärkeää ja myös siitä, että välinpitämättömyys kuuluu nuoren itsenäistymisprosessiin irtauduttaessa omista vanhemmista. Vanhemman roolin tukeminen on olennainen osa nuorisotyötä ja se näyttäytyy kasvatuskumppanuutena myös Mobiilinuorkka-hankkeessa. (Nuorisolaki 1§; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009, 20.)

Perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä halutaan nuorisotyössä kehittää, koska vanhempien kyky hyvinvointia edistäviin ratkaisuihin helpottuu, mikäli vanhemmat pystyvät vaikuttamaan heitä koskevaan päätöksentekoon. Tämän vuoksi Mobiilinuorkka-hankkeessa on haluttu osallistaa perheitä hankkeen pilotointivaiheessa. Sosiaalisen kanssakäymisen puuttuminen perheiden ja nuorisotyön välillä aiheuttaa perheissä turvattomuutta. Hankkeen toiminnasta ja toimintaperiaatteista tiedottaminen perheille lisää luottamusta perheen ja työntekijöiden välille. Vanhemmat haluavat nuortensa osallistuvan hankkeen palveluun, kun he tietävät, mistä on kyse ja missä heidän nuorensa on. Nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten oletetaan suunnittelevan ja toteuttavan terveyttä edistävää toimintaa yhdessä perheiden kanssa. Perheiden yksilöllisiin tarpeisiin vastataan ammattitaitoisesti ja laadukkaasti silloin, kun perheet saavat itse vaikuttaa toimintaan. (Friis, Eirola & Mannonen 2004, 37–38.)

Nuoren tai lapsen kuuleminen sekä heidän näkökulmiensa tavoittelu vuorovaikutuksen ja osallistamisen keinoin on yksi nuorisotyön keskeisistä menetelmistä työskenneltäessä nuorten kanssa. Työntekijät pyrkivät nuorten kanssa työskenneltäessä aktiivisesti vuorovaikutukseen heidän kanssaan. Tämä on edellytys nuoren yksilölliseen kohtaamiseen. Yksilöllisen kohtaamisen lisäksi keskeisellä sijalla nuorisotyössä on luottamussuhteen rakentaminen nuoreen. Luottamuksellinen suhde luodaan aktiivisella vuorovaikutuksella. Hyvä luottamussuhde on edellytys myös onnistuneelle perheiden kanssa tehtävälle työlle, jota tehdään lasten ja nuorten kautta heidän vanhempiensa kanssa. (Myllärniemi 2007, 42–43.) Mobiilinuorkan avulla pyritään kohtaamaan niitä nuoria, jotka eivät ole kiinnittyneet nuorisotalokävijöiksi. Halutaan luoda vuorovaikutusta aikuisen ja nuoren välille osallistamalla nuorta ja heidän perheitään erilaisiin toimintoihin Mobiilinuorkka-palvelun kautta.

Välittävien aikuisten roolia nuorten ja lasten kanssa työskennellessä ei voi korostaa liikaa. Tutkimukset osoittavatkin, että nuorten suhteet turvallisiin ja luotettaviin aikuisiin, jotka eivät ole heidän vanhempiaan, on todettu olevan vahvistava tekijä nuoren ja lapsen kasvun kannalta. Yhteiskunta muuttuu jatkuvasti yhä haastavammaksi ja vaarallisemmaksi, ja siksi on tärkeää, että nuoren ja lapsen elämässä on muitakin aikuisia kuin hänen vanhempansa. Nyky-yhteiskunnassa pelkästään vanhempien yksin on vaikea kasvattaa lasta tai nuorta oikeaan suuntaan, sillä lapsi tai nuori peilaa kasvussaan myös muita aikuisia. (Wood & Hine 2010, 109.)

5.1 Kasvatuskumppanuus Mobiilinuorkka toiminnassa

Opinnäytetyön alussa aloimme pohtia, onko vanhempien rooli nuorisotyössä selvää ja onko nuorisotyössä tarpeeksi resursseja ottaa perheet huomioon toiminnan toteutuksessa. Erityisnuorisotyöntekijät ovat usein yhteydessä nuorten vanhempiin, mutta kuten arvata saattaa, kontakti perheeseen tapahtuu yleensä vasta silloin, kun lapsesta on huolta, jolloin se antaa huoltajalle helposti negatii-

visen kuvan nuorisotyöstä. Niin sanotussa perusnuorisotyössä ollaan liian vähän yhteydessä koteihin. Yhteys syntyy usein siinä vaiheessa, kun nuori on käyttäytynyt häiritsevästi nuorisotalolla. Mielestämme silloin, kun nuori saadaan aktiiviseksi palvelun käyttäjäksi, tulisi nuorisotyöntekijän olla yhteydessä kotiin. Työntekijä voisi kertoa itsestään sekä palvelusta, jota heidän lapsensa käyttää. Samalla luotaisiin positiivinen kontakti, jolloin oikeanlainen kasvatuskumppanuus syntyisi.

Yksi suurimmista riskeistä Mobiilinuorkka-hankkeessa on se, että nuoret eivät halua, voi tai osaa käyttää hankkeen palveluita. Hankkeen toiminnot ovat turhia, jos hankkeen toimintoihin ei osallistu kukaan. Riskin taustalla saattaisi olla se, että nuoret eivät koe Mobiilinuorkan vastaavan heidän vapaa-ajanviettotarpeitaan. (Eija Kauniskangas, henkilökohtainen tiedonanto 15.8.2014.) Tämä luo myös kuilun perheiden kanssa tehtävälle työlle. On turhaa luoda kontakteja ja yhteistyötä perheiden kanssa, mikäli palvelun toiminnot eivät löydä asiakaspiirinsä luokse.

Sosiaalialalla perhe on tärkeä kohde, mikä näkyy muun muassa vanhemmuuden tukemisena. On perusteltua kysyä, miten nuorisopalvelut toimivat monialaisessa yhteistyössä, jos perhe rajataan pois nuoren elämästä. Perhe ei ehkä aina ole toimiva ja hyvän kasvun paikka, mutta juuri silloin olisi erityisesti syytä paneutua nuoren ja perheen yhteiseen elämään monialaisen yhteistyön kautta. (Aaltonen 2011, 24.) Mobiilinuorkan, kuten muunkin nuorisotyön toiminnassa Keravalla halutaan korostaa kasvattajien merkitystä nuoren arjessa ja toiminnan kehittämisessä.

Työntekijöiden ja asiakkaan kohtaamista korostaa kumppanuusajattelu. Ennaltaehkäisevässä työssä kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan perheiden kohtaamista yhteistyön, ohjauksen ja neuvonnan muodossa. (Vuori & Nätkin 2007, 33.) Kasvatuskumppanuudella nuorisotyössä tavoitellaan perheen hyvinvoinnin ja voimavarojen ylläpitämistä, arjen tukemista sekä elämän muutostilanteissa esiintyvien riskien ehkäisyä. (Järvinen, Lankinen, Taajamo Veistilä & Virolainen 2007, 35.)

Ennaltaehkäisevä työ nuorisotyössä tarkoittaa nuorten tasapainoisuutta, onnellisuutta ja hyvinvointia edistävää ja tukevaa työtä. Ennaltaehkäisevällä työllä

kiinnitetään huomiota nuorten kaikkiin riskejä sisältäviin tilanteisiin. Perheen kanssa tehtävällä työllä pyritään ennaltaehkäisemään perheestä lähteviä riskitekijöitä. Ennaltaehkäisevällä nuorisotyöllä halutaan puuttua perheen mahdollisiin kriiseihin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta muiden tukitoimien, kuten lastensuojelun, tarpeelta vältyttäisiin. Varhaisen puuttumisen tarkoitus on olla hyvinvointia edistävää sekä ongelmia ehkäisevää työtä. Lasten ja perheiden kanssa toimivien ammattilaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin. Nuorisotyötä, kuten muitakin sosiaali- ja terveystalvueluita, kehitetään erilaisilla työmenetelmillä. Palvelujen supistaminen näkyy perheiden hyvinvoinnissa. (Vuori, Nätkin 2007, 52–63; Lindqvist 2008, 114; Lastensuojelulaki 417/2007.) Mobiilinuorkka-hanke on yksi Keravan nuorisopalvelujen kehittämishankkeista perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi, jolla lain määritysten mukaisesti tuetaan vanhempia ja huoltajia kasvatuksellisissa haasteissa ja kriisitilanteissa.

Ennaltaehkäisevässä Nuorisotyössä ammattilaisten tulee osata tunnistaa suojaavia tekijöitä sekä riskitekijöitä, jotka vaikuttavat nuoren ja hänen perheen elämään. Ehkäisevän nuorisotyön tehtävänä on vahvistaa suojatekijöitä, jotka edistävät nuoren hyvinvointia, sekä ehkäistä mahdollisia riskitekijöitä, joita ovat muun muassa päihteet, koulu- ja työmarkkinoilta putoaminen sekä perheen tuen puutteellisuus. Ehkäisevän nuorisotyön toiminnassa näkyy nuoren ja hänen perheen tarpeisiin puuttuva ehkäisevä näkökulma. Näkökulma tulee esiin muun muassa kasvatuskumppanuudessa vanhemmuuden tukijana. (Lindqvist 2008, 12–17.) Mobiilinuorkka-hankkeen toiminnassa kasvatuskumppanuus ilmenee yhteydenpidosta nuorten asioihin liittyen. Työntekijän tulee myös pitää kiinni vanhempien asettamista rajoista, kuten esimerkiksi kotiintuloajoista, ja ohjeistaa nuorta lähtemään kotiin sovittuna aikana. Mobiilinuorkan vastuuhenkilön puhelinnumero löytyy nettisivuilta, jotta vanhemmat voivat olla yhteydessä heidän lastaan koskevilla asioilla. Työntekijän tehtävänä on myös ohjeistaa vanhempia hyviin käytäntöihin ja rajoihin nuoren kanssa.

Opinnäytetyöllämme pyrimme edistämään sitä, että Mobiilinuorkka-hankkeen työntekijät kannustaisivat myös vanhempia osallistumaan Mobiilinuorkan toimintaan yhdessä lasten ja nuortensa kanssa, jolloin Mobiilinuorkka tarjoaisi myös

osaltaan mielekästä vapaa-ajan viettoa koko perheelle. Palvelun ilmainen toiminta tukee syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria, tarjoamalla heille mielekästä tekemistä turvallisen aikuisen seurassa. Samalla hankkeen palvelu tukee nuoren tai lapsen perhe-elämää ja on yhteydessä välillisesti kasvatuskumppanuudessa.

Keskustelimme opinnäytetyön aikana paljon perheen ja nuorisotyön välisestä rajapinnasta. Haastatteluissa tarkastelimme sitä, millä tavalla nuorisotyöntekijöiden tulisi työssään olla yhteydessä nuorisotalolla käyvien nuorten vanhempiin ja millä tavoin he saisivat parhaiten luotua yhteyden ja luottamuksen heihin. Pohdimme työtä tehdessämme myös nuorisotyöntekijän roolia suhteessa vanhempiin ja nuoreen. Kasvatusvastuu on ensisijaisesti lapsen tai nuoren huoltajilla, mutta nuorisotyöntekijä toimii tukena kasvatusprosessissa. Tämä herätti meille kysymyksiä siitä, missä raja menee, mitkä asiat kuuluvat perheelle ja mitkä asiat ovat puolestaan nuoren ja nuorisotyöntekijän välisiä. Vaikeiksi asioiksi koimme oikean ja väärän opettamisen. Arvot ja eettinen perusta voivat olla nuorisotyöntekijällä toisenlaisia kuin huoltajilla, jolloin asetutaan tavallaan vastakkain nuoren ensisijaisten kasvattajien kanssa.

Yhteistyökumppanimme kanssa käydyissä keskusteluissa kävi ilmi, ettei perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ole nuorisotyössä selvää. Kasvatusvastuu oli monen mielestä viime kädessä lapsen tai nuoren vanhemmilla ja nuorisotyöntekijän tehtäväksi jää nuoren ohjaaminen. Keskustelussa monet tuntuivat kuitenkin kaipaavan käytännön ohjeistusta siitä, mitä työkaluja perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön on tarjolla. Keravan nuorisopalveluilla vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö merkitsee sitä, että nuorisotyöntekijät ovat mukana koulujen vanhempainilloissa kertomassa nuorisopalveluiden järjestämästä toiminnasta. Tämän lisäksi vanhemmille lähetetään postitse kirjeitä ja tiedotteita palveluista. Opinnäytetyöllämme haluamme korostaa yhteistyön merkitystä kodin ja nuorisopalveluiden välillä.

5.2 Yhteisöllisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden vaikutus kunnan nuorisotyöhön

Nuoren vapaa-ajan luontaisissa kasvuympäristöissä on tärkeää, että aikuiset edistävät nuorten hyvinvointia, estävät ongelmien ilmaantumista ja ennaltaehkäisevät ongelmien vakavoitumista yksin ja yhdessä nuoren muiden kasvuympäristöjen toimijoiden kanssa. Nuorten vapaa-ajalla tarkoitetaan yleensä koulun tai työn ulkopuolista aikaa, joka ei kulu läksyjen tai kotitöiden tekemiseen. Nuoret viettävät paljon aikaa samanikäisten kanssa. Vapaa-aika on tärkeä osa nuorten elämää sosiaalisen hyväksymisen ja sitä kautta itsetunnon kehittymisen ja identiteetin kannalta. Vapaa-aika on yksi hyvän elämän indikaattori ja yhteisen vapaan toiminnan ulkopuolelle jääminen voi merkitä nuorelle voimakasta emotionaalista osattomuuden tunnetta. Yleensä vapaa-aikaa pidetään myönteisenä asiana, joka tarjoaa tilaisuuksia irrottautua muualla kohdattavista rooliroolituksista. Vapaa-ajan tulisi olla aikaa, joka mahdollistaa jonkin oman ja tärkeäksi koetun asian tekemisen. Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen eivät ole vain poliittisia kysymyksiä, vaan myös nuoren kehityksen ja hyvinvointikokemusten kannalta merkittäviä asioita. (Malin i.a.)

Lapsen sosiaalisen käyttäytymisen edellytykset syntyvät varhaisissa ihmissuhteissa ja muokkautuvat ajansaatossa. Vaikka vanhemmat ja perhe ovat edellytysten antajina keskeisessä roolissa, käyttäytymisen muodot saavat virikkeensä osittain myös kodin ulkopuolelta. (Luukkonen & Saloranta 1992, 62) Nuoruusvaiheessa lapsi määrittelee uudelleen suhteensa omaan perheeseen sekä muihin itselleen merkityksellisiin sosiaalisiin yksiköihin. Nuoruusiässä perheen ulkopuolisten aikuisten ja varsinkin ikätovereiden merkitys kasvaa. Sosiaalinen vahvistaminen perustuu Mobiilinuorkan tarjoamiin mahdollisuuksiin nuorten yhdessäoloon ja liikkumiseen. Ystävät ja ikätoverit tukevat nuoren minäidentiteettiä, jolloin käsitys omasta itsestä suhteessa muihin kehittyy ja identiteetti selkiytyy, sekä vahvistaa nuoren sosiaalista toimintaa. Nuoren kehityksen kannalta suhteet ikätovereihin ovat tärkeitä sillä lasten sosiaaliset taidot kehittyvät ryhmäkokemuksista. Ryhmässä opitut asiat sekä omaksutut asenteet ja säännöt juurtuvat syväälle ja muovaavat merkittäväällä tavalla tulevaa sosiaalista käyttäytymistä. (Nuorisotutkimusseura 2004, 20; Almqvist 1996, 79.)

Tarkemmat analyysit ovat osoittaneet, että lasten ja nuorten psyykkiset ongelmat keskittyvät sellaisille asuinalueille ja kaupunginosiin, joissa asunolosuhteet ovat kehnot ja ahtaat, työttömyysluvut korkeat, vanhempien psyykinen sairastavuus suurta, perheväkivalta sekä alkoholin väärinkäyttö yleistä, sosiaaliset ongelmat suuria sekä sosiaalinen verkosto heikko. Tällaisilla alueilla ovat hyvinvointivaltion lapsiperheille suunnatut palvelut usein tarpeeseen nähden riittämättömiä. Mobiilinuorkka-hankkeen palveluiden on tarkoitus olla ennaltaehkäisevä matalan kynnyksen palvelu, jolla pyritään tavoittamaan ne nuoret joiden asuinolosuhteet ovat puutteelliset. (Almqvist 1996, 77.)

Sosiaalinen vahvistaminen perustuu Mobiilinuorkan tarjoamiin mahdollisuuksiin nuorten yhdessäoloon ja liikkumiseen. Mobiilinuorkka tarjoaa myös aina aikuisen eli nuorisotyöntekijän läsnäolon. Aikuisen läsnäolo mahdollistaa toiminnan valvomisen ja toteuttamisen, mutta tarjoaa nuorille myös turvallisen aikuiskontaktin. Kasvu- ja elinolosuhteiden parantaminen perustuu puolestaan Mobiilinuorkan liikkuvuuteen. Mobiilinuorkan avulla pystytään monipuolistamaan nuorten vapaa-ajan viettomahdollisuuksia, sekä luomaan erilaisista ympäristöistä nuorille houkuttelevampia. Mobiilinuorkan avulla voidaan luoda esimerkiksi kesäloma-aikaan koulujen liikuntapaikoille mahdollisuuksia erilaisiin terveyttä ja osallisuutta edistäviin aktiviteetteihin. (Eija Kauniskangas, henkilökohtainen tiedonanto 15.8.2014.)

6 KARTOITUS PERHEIDEN NÄKÖKULMAAN LIIKKUVASTA NUORISOTYÖSTÄ KERAVALLA

Mielestämme kehittämishanke opinnäytetyönä on erittäin mielenkiintoinen tehdä, mutta sitä on vaikea dokumentoida. Eniten meille vaikeuksia tuotti tutkimusstrategian valitseminen. Kuten Hirsijärvi ym. (2009, 127–128) toteavat kirjassaan tutki ja kirjoita tutkimuksella on aina jokin tarkoitus tai tehtävä, mutta sen toteuttamiseen on useita eri vaihtoehtoja. Yleisimmät vaihtoehdot tutkimuksen toteutukseen ovat kartoittava, kuvaileva, ennustava sekä selittävä tutkimus. Opinnäytetyöhömmme valitsimme menetelmäksi kartoittavan tutkimuksen, koska Hirsijärvi ym. (2009, 128) ovat kertoneet kartoittavan tutkimuksen tyypilliseksi piirteeksi uusien näkökulmien ja ilmiöiden löytämiseen.

Kartoittava tutkimus sopii hyvin opinnäytetyömme strategiaksi, koska tavoitteena on löytää uusia kehittämisen kohteita sekä luoda uusia näkökulmia Mobiilinuorkka-hankkeeseen. Toteutimme kartoitustutkimuksen viidelle keravalaiselle perheelle. Kartoituksen tavoitteena oli edesauttaa Keravalla tehtävän Mobiilinuorkka-hankkeen kehittämistä pilotointi-vaiheessa sekä luoda uusia näkökulmia liikkuvan nuorisotyön tekemiseen. Kartoittava tutkimus muun muassa selvittää vähän tunnettuja ilmiöitä, kartoittaa kirjallisuutta ja sen sisältöä tietyllä aihealueella sekä etsii uusia näkökulmia tai ilmiöitä (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 127–128).

Kartoituksella pyrimme saamaan vastauksia seuraaviin aihepiireihin:

- 1) Millaisia palveluita Mobiilinuorkka-hankkeen tulisi tarjota lapsille ja nuorille?
- 2) Onko Mobiilinuorkka-hanke perheiden mielestä tarpeellinen hanke Keravalla?
- 3) Mikä saisi perheet osallistumaan Mobiilinuorkka-hankkeen toimintaan?

6.1 Avoin haastattelu

Kartoituksessa käytettävä menetelmä voi olla esimerkiksi haastattelu, ja keskusteltuamme nuorisopalveluiden kanssa päädyimme siihen, että haastattelu on tässä tutkimuksessa luontevin tapa saada vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Uskoimme myös, että saamme perusteellisimmat vastaukset haastatteleamalla henkilöitä kasvotusten, koska silloin tarkentavien kysymysten esittäminen on helpompaa kuin esimerkiksi sähköpostitse tehtävässä haastattelussa. (Aaltio-Marjosola 1999.)

Erilaisia haastattelumuotoja voidaan luokitella haastattelijan ja haastateltavan vuorovaikutusasteen mukaan. Haastattelu voi olla esimerkiksi strukturoimaton eli avoin haastattelu, puolistrukturoitu haastattelu tai strukturoitu eli lomakehaastattelu. Usein avoin haastattelu lähestyy haastattelijan ja haastateltavan välistä keskustelua. Haastattelun muoto voi olla esimerkiksi teemahaastattelu, ryhmähaastattelu tai asiantuntijahaastattelu. Haastattelu voidaan tallentaa monin eri tavoin, muun muassa täyttämällä lomake, tekemällä muistiinpanoja, äänittämällä tai videoimalla. Opinnäytetyömme haastattelu oli avoin haastattelu.. Tallentamisen menetelmäksi valitsimme vastausten kirjoittamisen yksinkertaisesti paperille. Ajattelimme, että haastatteluiden nauhoittaminen tai videoiminen toisi ylimääräistä jännitettä haastattelutilanteisiin. (Aaltio-Marjosola 1999.)

Avoin haastattelu ei edellytä etukäteen tehtyä suunnitelmaa, vaan haastateltava voi vapaasti kertoa haluamistaan asioista. Haastattelun kulku ohjautuu tilanteen mukaan. Keskustelusta se eroaa tarkoituksensa puolesta, sillä avoimenakin sen tavoitteena on tuottaa tutkimustuloksia. Vapaata keskustelua haastattelijan ja haastateltavan välillä voidaan luonnehtia strukturoimattomaksi. Tutkija pitää mielessään aiheensa ja kuuntelee, mitä toisella on sanottavanaan. Sitä mukaa kuin keskustelu etenee, haastattelijä kohdistaa huomion olennaisiin seikkoihin. (Anttila 1998.) Tarpeellisten näkökulmien saamiseksi käytimme haastatteluita varten laadittuja apukysymyksiä, joiden avulla ohjasimme keskustelua oikeaan suuntaan. Apukysymykset löytyvät kohdasta Liite 1.

6.2 Haastateltavien valinta

Kartoituksessa oli mukana viisi keravalaista perhettä, jotka valikoituivat nuorisopalveluiden ja omien toiveidemme mukaisesti keravalaisista Facebook-yhteisöistä nimeltään we<3kerava & Keravalaiset lapsiperheet tiedottaa. Laitimme kyseisiin Facebook-yhteisöihin ilmoituksen, joka oli suunnattu perheille. Kerroimme ilmoituksessamme, että etsimme perheitä haastatteluun opinnäytetyötämme varten ja että perheet saisivat mielellään olla eri puolilta Keravaa. Kerroimme myös, että haemme perheitä, joissa on mahdollisimman eri-ikäisiä lapsia. Tämän vaatimuksen esitimme, koska yhtenä kriteerinä lastentarhan opettajan pätevyyteen on, että opinnäytetyössä käsitellään myös alle kouluikäisiä lapsia. Ilmoituksessa oli myös maininta, missä opiskelemme ja mitä aihetta opinnäytetyömme koskee. Näin ollen valitsimme ehdokkaiden joukosta ne perheet, joissa oli eri-ikäisiä lapsia ja vähintään yksi alle kouluikäinen lapsi. Valitsimme haastateltavat perheet mahdollisimman eri puolilta Keravaa, jotta saisimme työhömmme eri asuinalueilla asuvien perheiden näkökulmia siitä, miten tarpeelliseksi he kokevat Mobiilinuorkka-hankkeen palvelut.

Mobiilinuorkka-hankkeen toimintaan saa osallistua kuka tahansa keravalainen lapsi, nuori tai aikuinen. Vaikka hankkeessa on kohderyhmä, nuorisolaki velvoittaa kuntia järjestämään toimintaa kaikille alle 29-vuotiaille. Nuorisopalvelut noudattavat toiminnan järjestämisessä nuorisolakia. (Finlex 2006.) Myös perheiden ja muiden aikuisten kanssa tehtävä yhteistyö on toiminnan kannalta tärkeää, koska sillä voidaan turvata kontakti mahdollisimman moneen lapseen ja nuoreen. Perheen pienimmät ovat tulevaisuuden kohderyhmää ja varhainen kontakti edesauttaa palvelujen piirin löytämisen myöhemmässä vaiheessa. Tämän vuoksi nuorisopalveluille oli myös tärkeää, että opinnäytetyötä varten haastateltavissa perheissä olisi mahdollisimman suuri ikähaitari.

Ensimmäisessä haastattelussa mukana oli ainoastaan perheen äiti. Perheeseen kuului 30-vuotiaan isän ja 28-vuotiaan äidin lisäksi kolme lasta, jotka olivat iältään neljä-, viisi- ja kahdeksanvuotiaita. Perhe viettää mielellään vapaa-aikaa erilaisissa lapsille järjestettävissä tapahtumissa. Perheen äiti haluaa aktiivisesti vaikuttaa kotikaupunkinsa asioihin ja halusi tämän vuoksi osallistua haastatte-

luumme. Valitsimme perheen haastatteluihimme, koska perheen äiti vaikutti yhteydenotossaan aktiiviselta ja vaikutushaluiselta. Kiinnostuksemme heräsi myös perheen eri-ikäisistä lapsista. Tärkeää mielestämme on jakaa tietoisuutta nuorisopalveluiden tuottamista palveluista ja toiminnoista niille, jotka ovat tulevia nuorisopalveluiden asiakkaita.

Toisessa haastattelussa mukana oli koko perhe, jossa oli 37-vuotiaiden vanhempien lisäksi kymmenen-, kahdeksan- ja yksivuotiaat lapset. Perhe viettää vapaa-aikaa erilaisten harrastusten parissa sekä osallistumalla Keravalla järjestettäviin tapahtumiin. Perheellä oli jonkin verran tietoa Keravan nuorisopalveluiden tuottamista palveluista, mutta he olivat hyödyntäneet niitä hyvin vähän. Perhe asuu Keravan kaupungin laidalla, jossa ei ole nuorisotaloja, eikä järjestettyä nuorisotoimintaa nuorisopalveluiden toimesta. Tällaisille alueille Mobiilinuorkka-hankkeen palvelulla on kysyntää ja tämän vuoksi valitsimme kyseisen perheen haastateltavaksemme. Tämän perheen valitsimme eri-ikäisten lasten vuoksi. Perhe asui myös Keravan laidalla, jossa ei palveluita ole lähettyvillä. Tällaisiin paikkoihin tulisi olla liikkuvaa nuorisotyötä ja uskoimme siksi perheen olevan hyvä kohde haastatteluihimme. Mielestämme hyvää oli myös se, että yksi perheen lapsista on hankkeen kohderyhmää, jolloin palvelut ovat perheelle ajankohtaisia.

Kolmas perhe valittiin haastatteluun sekä lasten sopivan iän että äidin sosionomin koulutustaustan vuoksi. Uskoimme, että alan tuntemus toisi hyviä näkökulmia kartoituksen kannalta. Perheeseen kuului 36-vuotias äiti, 37-vuotias isä sekä seitsemän- ja kahdeksanvuotiaat lapset. Nuorisopalvelut tulevat olemaan lähitulevaisuudessa perheelle ajankohtaisia, mutta heillä ei ollut vielä tietoa tarjolla olevista palveluista. Perhe käyttää aktiivisesti kirjastopalveluja sekä osallistuu Keravalla järjestettäville markkinoille ja tapahtumiin. He viettävät vapaa-aikaa paljon myös ulkoillen.

Seuraavassa haastattelemassamme perheessä oli 38-vuotias äiti sekä hänen 16- ja 5-vuotiaat lapsensa. Perheen vanhempi lapsi on ollut mukana nuorisopalveluiden toiminnassa, johon myös perheen äiti on ollut tyytyväinen. He viettävät vapaa-aikaa harvoin kaikki yhdessä, koska lasten ikäero on niin suuri. Vanhempi lapsista kuitenkin ottaa osaa kodin askareisiin ja huolehtii silloin täl-

löin myös pikkusisaruksestaan. Äidillä oli jonkin verran tietoa nuorisopalveluista ja valitsimme perheen tästä syystä haastatteluun. Muiden haastateltavien kokemukset olivat todella vähäisiä, joten oli hyödyllistä saada näkemyksiä myös sellaiselta perheeltä, jolle palvelut ovat ajankohtaisia ja joka käyttää niitä. Halusimme haastatteluun mukaan perheen, jossa olisi teini-iässä oleva lapsi, jonka vuoksi tämä perhe oli haastatteluihimme sopiva. Mielestämme oli hyvä kartoittaa myös sellaisen perheen näkemystä, joilla oli kokemusta nuorisopalveluista jo aikaisemmin.

Viimeisenä haastatteluun osallistuivat 29-vuotias perheenäiti ja 30-vuotias isä. Perheessä oli yksi viisivuotias lapsi. Perheen äiti on työssään tekemisissä kera-valaisten nuorten kanssa, ja koimme, että on tärkeää jakaa tietoa Keravan nuorisopalveluiden tuottamista palveluista heille, jotka kohtaavat nuoria työssään. Siksi valitsimme tämän perheen yhdeksi haastateltavaksi. Perhe käyttää jonkin verran Keravan kaupungin tarjoamia palveluita, kuten kirjastoa ja leikkipuistoja, mutta nuorisopalvelut olivat heille vielä jokseenkin vieraita. Perheen asuin- ja jainti oli muiden haastateltavien kanssa eri ja toivoimme haastateltaviksi perheitä, jotka olisivat eri asuinalueilta, jotta kartoituksesta saisimme laajemmat tulokset.

Haastateltavat perheet edustivat eri yhteiskuntaluokkia. Näin saimme tuotua erilaisia näkökulmia opinnäytetyöhömme. Haastatteluihin osallistuville perheille annoimme kiitokseksi Keravan nuorisopalveluiden kustantaman Kerava - aiheisen tuotepaketin, joka sisälsi sopivia tuotteita perheen lapsille ja vanhemmille.

6.3 Haastatteluiden toteutus

Neljä haastattelua toteutui haastateltavien kotona ja yksi yleisessä kahvilassa. Haastattelujen paikat ja ajankohdat sovimme haastateltavien kanssa lähinnä heidän omien menojensa mukaan. Useimmille sopi, että haastattelu järjestetään

heidän kotonaan, sillä perheessä on lapsia ja aikataulut eivät antaneet periksi lähteä muualle. Koti oli myös meille sopiva vaihtoehto, sillä keskustelu soljui luontevasti haastateltaville tutussa ympäristössä, eikä tilanteesta myöskään tullut liian virallista. Halusimme pitää haastattelujen tunnelman rentona ja keskustelevana, mielestämme onnistuimme tavoitteessamme erittäin hyvin. Kävimme haastateltavien kanssa avointa keskustelua. Olimme valmiiksi laatineet apukysymykset, joiden avulla pidimme keskustelun oikeassa aiheessa niin, että saimme mahdollisimman laajat vastaukset laatimiimme tutkimuskysymyksiin. Valmiit kysymykset johdattelivat myös laajempaan keskusteluun haastateltavien ja haastattelijoiden välillä. Haastattelut tuottivat sellaisia vastauksia, joihin olimme jo tavallaan mielissämme varautuneetkin. Koetimme kuitenkin muistaa, että emme niin sanotusti tuputtaneet omia mielipiteitämme tai johdatelleet kysymysten avulla vastauksiin, joista olisimme omasta mielestämme eniten hyötyneet. Apukysymykset löytyvät liitteestä 1.

Koska olimme laittaneet hakemuksen Facebook-sivustolle, saimme valittua haastateltavat myös hyvin sen perusteella, kuinka kiinnostuneilta he itse vaikuttivat aiheen tiimoilta. Haastateltavien oma kiinnostus aihetta auttoi haastattelu tilanteissa ja keskustelua saattoi syntyä muutoinkin lapsiin ja nuoriin liittyvistä asioista yhteiskunnassamme. Haastattelutilanteissa, olimme niin sanotusti arkisesti kahvilla haastateltaviemme kanssa, lapset saattoivat keskeyttää haastattelumme. Emme kokeneet sitä kuitenkaan häiritseväksi, sillä sekin on vain lapsiperheiden luonnollista arkea.

Lähdimme jokaisesta haastattelusta hyvillä mielin ja haastattelut osittain myös inspiroivat meitä jatkamaan opinnäytetyö prosessia eteenpäin. Haastatteluissa toinen toimi kirjurina ja toinen kysymysten esittäjänä. Molemmat kuitenkin osallistuivat haastatteluun ja keskusteluun omalla panoksellaan. Molemmat haastattelijat ovat luonteeltaan puheliaita ja olikin tärkeää muistaa kuunnella ja kirjata tarkkaan ylös, mitä haastateltavat kertoivat haastattelun aikana.

Kaikki materiaalit, joita kirjattiin haastattelujen aikana paperille, tuhottiin silppurin kautta analyysin jälkeen. Näin varmistimme lupaamamme eli sen, että haastatteluiden vastaukset eivät joutuisi missään vaiheessa niin sanotusti vääriin käsiin.

6.4 Aineiston analyysi

Analysoimme haastatteluaineistomme käyttämällä analyysimenetelmänä aineiston sisällönanalyysia. Sisällönanalyysi käy menetelmäksi minkä tahansa dokumentin analysoinnissa. Opinnäytetyömme tapauksessa analysoitava dokumentti oli haastatteluissa paperille kirjoitetut vastaukset. Sisällön analyysilla pyritään luomaan hajanaisesta aineistosta selkeää ja yhtenäistä informaatiota, jotta tulkinta ja johtopäätösten teko on mahdollista. (Tampereen teknillinen yliopisto i.a.)

Sisällönanalyysissä aineistoa eritellään, yhtäläisyyksiä ja eroja etsitään sekä tiivistetään. Sisällönanalyysissä tarkastellaan jo valmiiksi tekstimuotoiseksi muutettua aineistoa. Tutkittavat tekstit voivat olla oikeastaan mitä tahansa, meidän tapauksessamme ne olivat haastatteluja. Sisällönanalyysin avulla muodostetaan tutkittavasta aiheesta kuvaus, joka sitoo tulokset ilmiön laajempaan aihepiiriin ja aihetta koskeviin muihin tuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.)

Kuten Tuomi & Sarajärvi (2002, 107–108) teoksessaan *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* mainitsevat sisällönanalyysistä puhutaan, kun tarkoitetaan sanallista tekstin sisällön kuvailua. Sisällön analyysillä voidaan tarkoittaa niin laadullista sisällönanalyysia, kuin sisällön määrällistä erittelyä. Tutkimus aineiston laadullisessa analyysissä aineisto jaetaan ensin pieniin osiin, käsitteellistetään ja lopuksi järjestellään uudelleen kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 109–116.)

Sisällönanalyysi on tutkimusmenetelmä, jonka avulla voidaan tehdä päteviä päätelmiä tutkimusaineiston suhteesta sen asian- ja sisältöyhteyteen. Se on hyvä työväline, jolla voidaan tuottaa uutta tietoa, uusia näkemyksiä ja tuoda esiin piileviä faktoja. Sisällönanalyysi tutkimusmenetelmän nimenä on vakiintunut käsittämään verbaalien sisältöjen analyysia. Tutkittava aineisto voidaan jakaa tarkoituksen mukaisiin osiin, havainto- yksiköihin, joita voivat olla otsikot, pääkirjoitukset tai vaikka kokonainen kirja. Aiheita luokitellaan niin, että apuna käytetään muun muassa numerointia tai erillisiä otsikoita, joiden alle aineistoa aletaan analysoida. Sisällönanalyysin on oltava objektiivista eli jokainen askel

siinä tapahtuu pelkästään niin, että saadaan vastaus ennakoilta asetettuihin tutkimuskysymyksiin. (Anttila 1998.)

Lähdimme liikkeelle kokoamalla kunkin perheen haastatteluvastaukset valitsemiemme pääotsikoiden alle. Näin saimme aikaiseksi tutkimustulokset. Otsikoiksi, joiden alle haastatteluvastaukset lajittelimme, valitsimme Mobiilinuorkkahankkeen hyödyt, Perheiden toivomat palvelut Keravalle, Perheiden vapaa-ajanvietto, Perheiden toiveet oman lapsen osallistumisesta toimintaan ja Perheiden toivomat välineet Mobiilinuorkkahankkeen palveluun. Lajittelun jälkeen lähdimme kokoamaan vastauksia isommaksi kokonaisuudeksi. Aineistoa koostessamme huomasimme, että olimme saaneet todella paljon sellaista tietoa, joka ei vastannut tutkimuskysymyksiimme, eikä tarpeisiimme, mutta joka on kuitenkin hyödyllistä tietoa Keravan nuorisopalveluille. Tätä olemme käsitelleet lisää kohdassa johtopäätökset.

6.4.1 Liikkuvan nuorisotyön hyödyt

Vapaa-aikaa voi käyttää hyödyllisesti ja valvotusti, silloin ne (nuoret ja lapset) ei välttämättä ajaudu väriin porukoihin... Sitten ei haluttais osallistua, jos se porukka mikä siellä (Mobiilinuorkassa) käy ois just sitä väärää seuraa. Pitäis myös saada Saviolle jotain tarjontaa lisää. Lapsilla on korkea kynnys mennä sinne nuorisotilalle, tää Mobiili ois sit sellanen matalankynnyksen palvelu... Saatavuus on tosi tärkeä asia.

Tutkimustuloksista nousi esiin, että osa keravalaisista perheistä haluaa viettää yhteistä aikaa ulkoillen. Mobiilinuorkka tarjoaa erilaisia ulkoilu- ja pelivälineitä, mikä antaa lisää mielekkäitä ulkoiluvaihtoehtoja koko perheelle. Vanhempien kanssa nuoremman sukupolven on myös helpompi ajautua palvelun piiriin. Liikkuva nuorisotila perheiden näkökulmasta mahdollistaa myös nuorten ja lasten mukavan tekemisen lähellä kotia turvallisesti valvottuna.

Ois hienoa jos Mobiili(nuorkka) ois paikalla jo kolmen viiva neljän aikaan. Neljä tuntia on liian vähän. Hyvä puoli Mobiilissa on se, että se yhdistää erialueiden lapsia ja nuoria, esimerkiksi Kalevasta ja

Ahjosta lapset vois tavata toisiaan. Sieltä vois saada uusia kavereita. Ja nähdä toisiaan livenä, eikä vaan aina somessa, niiden sosiaaliset taidot myös kasvais samalla. Lapset ja nuoret saatais pois kotisohvilta. Kaikkia ei tietenkään pysty aina miellyttämään, mutta silti... Kannattais varmaan tehdä myös liikkarin (Keravalainen liikuntavaunu) kanssa yhteistyötä.

Haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että liikkuvalla toimintamallilla mahdollistetaan eri alueiden nuorten yhdistyminen ja nuorten sosiaalisten verkostojen kasvattaminen. Perheiden mielestä kaikenlainen yhteisöllisyys on tärkeää. Tutkimustuloksena siis voimme todeta, että mikäli nuorella ei ole turvallisia aikuisia kotona, on tärkeää että, niitä on muualla. Perheiden mielestä Mobiilinuorkka on hyvä ajanviettomahdollisuus sekä erinomainen tilaisuus sosiaalisten suhteiden luomiselle. Mobiilinuorkka tukee osaltaan lasten ja nuorten sosiaalisten taitojen kehittymistä. Sen avulla he tapaavat uusia ihmisiä muuallakin kuin sosiaalisessa mediassa. Samalla nuoret ajautuvat oikeanlaisen tekemisen pariin ja lähtevät pois kotisohvilta.

Siinä (Mobiilinuorkassa) on hyvät mahdollisuudet, jos olisi iso joukko kavereita, joilla ei oo mitään tekemistä, niin se ois hyvä homma. Kun ei oo nuorisotilaa täällä alueella, niin liikkuva on hyvä. Siinä Valintatalon kulmilla ois voinu olla joku tila (nuorisotalo tms.). Niille lapsille varsinkin, kellä ei oo juuri mitään harrastuksia, niin Mobiili vastaa siihen tarpeeseen. Tätähän vois jotkut yksityisetkin toteuttaa, jos nuorisopalvelut ois vähän niinkun koordinaattorina. Siellä vois järjestää, vaikka jotain "iltapäiväkerhoja" murrosikäisille.

6.4.2 Perheiden toivomat palvelut keravalla

Tutkimus osoitti, että keravalaisille nuorille ja lapsille tulisi järjestää erilaisia aktiviteetteja, niin talviaikaan kuin kesälläkin. Perheet toivoivat nuorisopalvelujen tarjoavan enemmän muun muassa erilaisia teemailtoja, kuten leivontaa, pyörien huoltoa, meikki-iltoja, grillaamista, videoiden kuvaamista ja editoimista, lasketteluretkiä sekä retkiä erilaisiin urheilutapahtumiin. Perheet odottavat nuorisopalveluiden järjestävän nuorille ja lapsille heittäytymisen mahdollisuuksia, joita ovat muun muassa erilaiset tanssi- ja laulupelit sekä tutustumiset maataloihin, bändi-

toimintaan ja muihin toimintoihin, joihin he eivät arkielämässä pääse tutustumaan. Tutkimuksista voidaan myös todeta, että Keravalle toivottaisiin koko perheen tapahtumia, yhteisöllisiä tapahtumia sekä matalan kynnyksen palveluita. Matalan kynnyksen palveluun pyritään vastaamaan Mobiilinuorkka-hankkeella. Mikäli Mobiilinuorkka saisi enemmän aukioloaikaa, teemat voitaisiin valita aukiolo-aikojen mukaan ikätasoon sopivien aktiviteettien kautta.

6.4.3 Perheiden toiveet oman lapsen osallistumisesta Mobiilinuorkka-toimintaan

Haastatteluissa kävi ilmi, että lapsiperheissä noudatetaan usein tiettyä aikataulua vapaa-ajallakin, jolloin on määritelty tarkat läksyjenteko-ruokailu ja nukkumaanmeno ajat. Perheen vanhemmat saattavat myös ajatella, että heidän ei tarvitse osallistua toimintaan yhdessä lastensa kanssa, koska aikuiset ohjaajat ovat paikalla valvomassa. Mobiilinuorkan toimintaan voi kuitenkin osallistua koko perheen voimin, ja se onkin toivottavaa myös työntekijöiden taholta. Perheillä saattaa myös olla sellainen käsitys, että heidän lapsensa eivät kuulu vielä iältään toiminnan kohderyhmään ja he saattavat tästä syystä jättää osallistumatta toimintaan. Näitä riskejä voimme ennaltaehkäistä hyvällä tiedottamisella Mobiilinuorkan aukioloajoista, toiminnoista ja välineistä. Myös yksi tärkeä ennaltaehkäisevä tekijä on koulujen ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö. Riskeihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota hankkeen toiminnan suunnittelussa ja tiedottamisessa.

Perheiden kanssa tehtävän työn kannalta nuorisotilan liikkuvuus on myös riskitekijä. Kuten aiemmin mainitsimme, perheiden yleensä tiukat rutiinit ja aikataulut myös vapaa-ajalla saattavat rajoittaa perheiden yhteistä osallistumista nuorisotilan toimintaan. Kuten haastatteluissakin selvisi, perheet toivovat Mobiilinuorkalle laajempia aukioloaikoja, jotta heillä olisi paremmin mahdollisuuksia osallistua liikkuvan nuorisotilan palveluihin. Perheet eivät välttämättä pääse osallistumaan toimintaan muiden harrastustensa ohessa, tai eivät koe, että tarvitsevat arkeensa niin sanotusti ylimääräistä tekemistä. Mobiilinuorkan aukiolo-

ajat sekä paikat, joissa auto säännöllisemmin liikkuu, olisi hyvä suunnitella tarkasti ja kysynnän mukaan, jotta mahdollisimman moni perheistä pääsisi osallistumaan.

Perheiden näkökulmasta nuorten tulisi osallistua nuorisopalveluiden järjestämiin toimintoihin, koska ne parantavat nuorten mielenlaatua ja lisäävät hyvää oloa. Tutkimuksessa nousi esiin, että Mobiilinuorkka-hankkeen toiminnassa tulisi miettiä, kuinka sillä tavoitettaisiin syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Toimintaan voisi tulla tutustumaan yhdessä tutun aikuisen kanssa, esimerkkinä koulun henkilökunta. Perheet toivovat Mobiilinuorkan tarjoavan asiantuntevaa ja luotettavaa, mutta rentoa henkilökuntaa, ohjattua toimintaa sekä mahdollisuuden hengailemiseen yhdessä turvallisen aikuisen kanssa.

6.4.4 Perheiden toivomukset Mobiilinuorkka-hankkeesta

Ne pienimmät on niin pieniä, että ne haluis varmaan jotain leikkejä enemmän... Sit kaikkee tosi perinteistä, niinku sählyä ja muuta. Ohjaajilla ois hyvä olla ohjaukokemusta eri lajeista. Sit jotain erikoisempia niiku sumopainit, erikoisemmat temppuilulajit, leivontaa, perinneleikkejä, erilaisia näpertelyhommia ja muuta sellasta.

Perheiden näkökulmasta nuoria saataisiin palvelun piiriin tarjoamalla heille erilaisia aktiviteettejä, kuten ritsa- ja jousiammuntaa, sumopukuja, lajeja jotka vaativat tarkkuutta, tietokone- ja Playstationpelejä, askartelua, leivontaa, elokuvia, erilaisia lautapelejä sekä ulko- ja sisäliikuntavälineitä. Tämä on tärkeä tutkimustulos hankkeen kehittämisen kannalta.

Sinne (Mobiiliin) haluttais varmaan liikuntavälineitä ainakin, sit jotain pleikkaa ja tietokoneita, ainakin ehdottomasti! Ei mitään liian pelottavia pelejä, sit jotain videoiden kuvaamista ja niistä vois tehdä elokuvia ja editoida niitä. Nykyään se on niin helppoa , jopa kännyköillä voi tehdä erilaisia videoita. Sitte siel vois olla jotain pelejä. Niille lapsille ja nuorille pitäis tarjota sellaisia heittäntymisen mahdollisuuksia, joita ne ei koe normaalissa elämässä esimerkiks singstaria, tanssipelejä ja sen tyypisiä... Myös joku sellanen vois

olla, että ne lähtis tutustumaan vaikka maatilalle, johon ne nykyajan lapset ei ihan aina pääse.

Sillon kun on kesäloma niin olis hyvä, että Mobiilinuorkka kiertäis ympäri Keravaa. Kun lapset on sillon lomalla ja niiden vanhemmat töissä, niin jotkut lapsista on vaan kotona koko päivän, se on aika pitkä päivä niille (lapsille). Kesällä se (Mobiilinuorkka toiminta) vois olla isommin esillä esimerkiks Aurinkomäellä. Ois hyvä niille (lapsille), jotka ei mahdu enää leireille.

Haastateltavat ajattelivat Mobiilinuorkka-hankkeen palvelulla olevan monia positiivisia vaikutuksia. Aineistosta nousi näkemyksiä, joiden mukaan perheille olisi tärkeää, että Mobiilinuorkka olisi avoinna ympäri vuoden. He kokivat myös, että toiminta viikonloppuisin olisi toivottavaa. Arkisin Mobiilinuorkan tulisi perheiden mielestä olla auki heti koulun jälkeen aina kello yhdeksään asti. Mainostusta tulisi lisätä esimerkiksi Prismassa ja rautatieasemalla, jossa nuoret liikkuvat, sekä urheilukentän ilmoitustaululla. Mobiilinuorkan toiminnassa voitaisiin hyödyntää alan opiskelijoita etenkin loma-aikoina. Perheet näkevät loma-ajan toiminnan tärkeäksi, koska leiripaikat täyttyvät nopeasti ja monet lapset ja nuoret jäävät niistä ulkopuolelle. Mobiilinuorkassa voitaisiin myös tarjota loma-aikoina välipalaa ja sillä tulisi ehdottomasti olla oma auto. Mobiilinuorkka voisi myös olla osana erilaisia festareita, jotka on suunnattu lapsille ja nuorille.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tuoda keravalaiden perheiden näkökulmaa Keravan nuorisopalveluiden Mobiilinuorkka-hankkeeseen. Hankkeen avulla on tarkoitus luoda uudenlainen liikkuvan työn muoto nuorisotyöhön. Kartoitimme haastatteluiden muodossa keravalaiden perheiden ideoita ja ajatuksia tähän hankkeeseen. Opinnäytetyössämme halusimme tuoda esiin perheiden kanssa tehtävän työn merkityksen silloin, kun nuorisotyötä tehdään innovatiivisesti ja monialaisesti.

Tekemiemme perhehaastattelujen avulla saimme perheiden äänen kuuluviin. Perheet saivat avoimessa haastattelussa nostaa hankkeesta esille niitä asioita, jotka heitä askarruttivat tai olivat heidän mielestään tarpeellisia. Kartoitimme haastattelujen avulla myös sitä, minkälaisia palveluja Mobiilinuorkan tulisi järjestää, jotta ne palvelisivat heitä parhaalla mahdollisella tavalla. Veimme nämä ajatukset eteenpäin Keravan nuorisopalveluille. Nuorisopalvelut aikovat kehittää hankkeen toimintaa muun muassa haastatteluissa esille tulleiden asioiden mukaisesti, näin ollen saimme perheiden mielipiteen kuuluviin opinnäytetyömme kautta.

Kaikissa haastatteluissa kävi ilmi, että Mobiilinuorkka on toivottu ja haluttu nuorisotyön muoto Keravalla. Haastateltavien mielestä Mobiilinuorkka on hyvä ja turvallinen ajanviettomahdollisuus yhdessä aikuisen kanssa. Vapaa-aikaa voi tällöin käyttää hyödyllisesti ja valvotusti. Kaikki haastateltavat toivoivat nuorisopalveluiden tarjoavan palveluitaan omalla asuinalueellaan. Toivomuksena oli myös aikaisemmat ja pidemmät aukioloajat, joka mahdollistaisi perheen pienimpien ja isoimpien osallistumisen toimintaan heti koulun jälkeen. Perheen pienimmät voisivat osallistua aikaisemmin päivällä ja isommat illalla. Mobiilinuorkan saatavuus tulisi olla säännöllistä, jotta palvelu saataisiin vakiinnutettua yhdeksi nuorisotyön malliksi. Haastateltavat toivoivat toimintaan erilaisia välineitä, joista suurin osa oli liikunta- ja pelivälineitä. Lisäksi toivottiin erilaisia retkiä muuan muassa urheilutapahtumiin, konsertteihin, metsään sekä maatilalle.

Haastateltavat olivat myös suurilta osin valmiita osallistumaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä lastensa kanssa, mikäli aikaa vapaaehtois-toiminnalle riittää. Haastatteluissa tuli esiin, että vanhemmat toivovat henkilökohtaista yhteydenottoa, esimerkiksi jättämällä yhteydenottopyynnön vanhemmalle lapsen kautta. Yhteydenoton seurauksena vanhempi olisi jo kiinnostunut asiasta, johon häntä yritetään saada mukaan. Wilman ja sähköpostiviestien kautta tulleista pyynnöistä on vanhempien mielestä helpompi kieltäytyä kuin henkilökohtaisesta kontaktista.

Perheet toivat esille, että kolmas sektori tai vapaaehtoiset eivät voi koskaan korvata kokonaan julkisen sektorin palveluita, vaan julkisen palvelun, kuten Mobiilinuorkan, tulee pysyä laadukkaana ja kehityskelpoisena. Tämä tarkoittaa sitä, että varoja ei tulisi supistaa liikaa, esimerkiksi kunnan järjestämästä nuorisopalvelusta. Haastateltavat toivoivat järjestetyille palvelulle myös lisää resursseja eli lisää työntekijöitä hankkeeseen sekä laadukkaita välineitä, joilla palvelua toteutetaan.

Haastatteluissamme kävi ilmi, että monet vanhemmat olisivat kiinnostuneita tukemaan toimintaa vapaaehtoistoimijoina. Monet vanhemmat toivat esiin sen, että heihin otetaan asioista usein yhteyttä sähköpostitse tai viestimällä koulujen kautta. Tällaiset viestit hukkuvat usein muiden joukkoon ja perheet toivovat henkilökohtaisempaa yhteydenottoa. Tällaisiksi yhteydenottokanaviksi he luokittelivat soittopyynnot oman lapsen tai nuoren kautta. Kun vanhempi ottaa yhteyttä työntekijään soittopyynnön saatuaan, on hänen mielenkiinto asiasta jo herännyt.

8 KARTOITUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Kartoituksessa tarkoituksena oli paitsi luoda kontakti keravalaisiin perheisiin myös tuoda esiin heidän näkökulmansa ja kehittämisideansa Mobiilinuorkka-hankkeeseen. Meillä oli jo omat mielipiteemme hankkeesta ja tietynlainen käsitys siitä, mitä Mobiilinuorkka-hankkeen palvelu tuottaisi. Vaarana oli, että avoimet haastattelumme olisivat liian johdattelevia tai asenteellisia. Tallennettu laadullinen aineisto tulisi kirjata sanasanaisesti, jotta haastateltavaa ei tulkita väärin. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 217.)

Kartoituksessa tutkija ja tutkittavat ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Meidän tapauksessamme tämä tarkoittaa meitä sekä perheitä, jotka olivat mukana tutkimuksessamme. Pelkona tällaisessa vuorovaikutustilanteessa on se, että tutkija voi vaikuttaa pelkällä läsnäolollaan tapahtumien kulkuun. Pyrimme haastattelutilanteissa siihen, ettemme ohjaile keskustelua tai puutu haastateltavien sanomaan. Opinnäytetyössämme olemme halunneet tulkita haastattelut niin, että sitä voidaan tarkastella yksityiskohtaisesti ja perustellen, muuttamatta kenenkään haastateltavien sanomia asioita. Usein pelkät havainnot ja kokemukset saattavat olla petollinen tiedon perusta. Opinnäytetyötä tehdessämme olemme pyrkineet siihen, ettemme tuo haastatteluun omia kokemuksia ja havaintoja, jotta tutkimuksen luotettavuus säilyy. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 19.)

Kartoituksessa tärkeää on tutkijan ja tutkittavan välinen hyvä vuorovaikutus ja luottamus. Nämä ovat edellytys sille, että saadaan luotettava tutkimusaineisto. On tärkeää, että kumpikin osapuoli kokee haastattelutilanteessa olevansa tasa-vertainen ja osallistuva. Haastattelun luotettavuuteen voi vaikuttaa negatiivisesti se, että haastattelussa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. Aloitimme kaikki haastattelut tutustumalla haastateltavaan perheeseen. Pyrimme luomaan rennon ilmapiirin sekä olemaan aidosti kiinnostuneita perheistä, joita tapasimme. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 200–201.)

Kartoituksessa oli mukana viisi Keravalaista perhettä. Valitsimme perheet eri-puolilta Keravaa ja pyrimme haastateltavien valinnassa siihen, että perheiden lasten ikähaarukka olisi laaja sekä taustat olisivat erilaiset. Näin turvasimme tutkimuksen luotettavuuden, sillä pidimme riskinä haastateltavien perheiden vähäistä määrää. Litterointi vaiheessa huomasimme, että mikäli aineistoa olisi ollut vielä enemmän, olisi siihen syvällisesti perehtyminen ollut haasteellista.

Pyrimme tuottamaan eettisesti hyvän tutkimuksen, joten haastattelutilanteessa kirjasimme esiin nousseet asiat paperille, jotka hävitimme silppurin avulla. Tällä halusimme varmistaa sen, etteivät haastateltavien tiedot joudu väärin käsiin. Haastateltavien henkilötietoja emme käyttäneet opinnäytetyössämme, koska halusimme turvata sen, että he eivät ole tunnistettavissa. Saimme haastatelta-vilta luvan käyttää opinnäytetyössämme heidän ikäänsä sekä tarvittaessa suku-puolta.

Selvitimme haastattelun alussa haastateltaville selkeästi mitä tutkimme ja ketä varten. Haastateltavat etsimme sosiaalisen median kautta ja valinnat haastatte-luihin tehtiin heidän oman yhteydenottonsa jälkeen. Ilmaisimme jo haastatelta-via etsiessämme, että haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista, ja että tulemme säilyttämään haastateltavien anonymiteetin. Kerroimme haastatte-lun jälkeen jokaiselle perheelle, että opinnäytetyömme on julkaisun jälkeenluetavissa Theseus-tietokannassa. Kartoituksen tekoon liittyy useita eettisiä kysy-myksiä, joita meidän oli otettava opinnäytetyössämme huomioon. Eettisesti hy-vä tutkimus edellyttää, että tutkijat noudattavat tutkimusta tehdessään hyvää tieteellistä käytäntöä. Ohjeiden mukaan tutkijan tulee noudattaa rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimuksessaan. Tutkijan tulee soveltaa eet-tisesti kestäviä tutkimusmenetelmiä. Tähän olemme pyrkineet omassa opinnäy-tetyössämme. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 23–24.)

Kun kartoitetaan nuoriin ja lapsiin liittyviä kysymyksiä, mutta haastatteluissa mukana ovat kuitenkin lasten ja nuorten vanhemmat, tutkitaan aihetta epäsuorasti. Meidän tutkimuksemme haastatteluissa olivat osittain myös lapset muka-na omalla panoksellaan, mutta suurimman osan vastauksista ovat antaneet haastateltavien perheiden vanhemmat. Jos kysyttäisiin nuorilta tai lapsilta itseltä suoraan, korostuisi siinä lapsen ja nuoren kohtaaminen ja heidän kanssaan

työskentelyn etiikka. Mutta valitsemassamme haastattelu menetelmässä keskeisellä sijalla ovat tietojen eli aineistojen kerääminen, tulkitseminen ja käyttämisen eettisyys. Tutkimuksessamme nousi siis yhdeksi tärkeäksi seikaksi se, miten tietoja tulkitaan, keiden näkemysten pohjalta lapsiin liittyvistä asioista kerrotaan, mihin lapsia koskevat tiedot suhteutetaan sekä millä tavoin tietoja julkistetaan. (Kallio 2010, 163)

POHDINTA

Stereotyyppinen kuva nuorisotalosta tuo esiin biljardipöydän, TV:n ja valvonnasta vastaavan nuoriso-ohjaajan. Kritiikki kohdistuu usein siihen, kuvitellaanko nuorisotalojen olevan aidosti matalan kynnyksen kohtaauspaikkoja kaikille nuorille ja hyödyntävätkö nuorisotalon työntekijät riittävästi usein pitkäään opiskeluraansa ja sen myötä hallussaan olevia menetelmiä. Tilat ovat tietenkin nuorten ja niiden tavoitteena on tarjota nuorille mielekäs paikka vapaa-ajan viettoon. Ei ole silti itsestään selvää, keitä ajatellaan kyseisten tilojen käyttäjiksi. Miksi kehitetään jotakin uutta, kun yhteiskunnassamme on vakiintunut nuorisotyön muoto, nuorisotalotoiminta sekä lukuisia muita nuorille suunnattuja palveluita kuten nuorisotiedotuspisteet. Etuna uusissa monialaista osaamista vaativissa avauksissa on eräänlainen ”tyhjän pöydän” mahdollisuus; ei ole samanlaisia rajoituksia säätelemässä uuden avausta kuin vaikkapa vakiintuneen nuorisotalotoiminnan kehittäminen uudenlaiseksi. (Komonen, Suurpää & Söderlund 2012, 153.)

Mobiilinuorkan toimintaa on arvioitava mielestämme vuosittain. Ensimmäisen toimintavuoden aikana tulisi arvioida Mobiilinuorkan toimintaa ja siihen kehitettyä verkkosivustoa. Toisena vuonna tulisi arvioida toiminnan vakiinnuttamista ja luoda arviointien pohjalta malli siihen, mitä toiminnan käynnistäminen muualla vaatii. Arvioinnissa tulisi huomioida nuorten, heidän perheidensä, nuorisopalveluiden työntekijöiden sekä yhteistyökumppaneiden näkökulmat. Arviointitutkimus palvelisi myös toiminnan hyödyntämistä muualla. Hankkeen arviointitutkimuksen voisi tulla tekemään myös opiskelija, joka haluaisi tehdä aiheesta oman opinnäytetyönsä.

Monenlaiset visiot nuorisopalveluiden kehittämisestä ovat saaneet vastustusta ja kritiikkiä. Mobiilinuorkka voisi olla tulevaisuuden nuorisoalan ja laajemmin aktiivisen kansalaisuuden ja yhteisöllisyyden työkenttä. Mobiilinuorkassa voisi työskennellä esimerkiksi nuorisotyöntekijä, yhteisöpedagogi ja opettaja. He voisivat monialaisesti painottaa pedagogista ja yhteisöllistä osaamista. Nyt juuri tarvitaan uudenlaisia avauksia nuorisoalan kehittämisessä, ja nimenomaan Mo-

biilinuorkka voisi olla uudenlainen ”pedagogiikan” kasvupaikka niin monikulttuurisuustyössä kuin uudenlaisten, vielä kokeilemattomien toimintamuotojen alustana. Toisaalta perinteisellä nuorisotyöllä voi olla jotakin annettavaa myös Mobiilinuorkan kaltaiselle hankkeelle. Monialaisessa yhteistyössä jo lähestymistapa nuoriin ja nuorten määrittelyyn voi olla toisistaan eriävä. On pohdittava, miten nuoriso määritellään perinteisessä talotyössä ja miten Mobiilinuorkassa, kun otetaan huomioon, että Mobiilinuorkan osallistujat voivat olla huomattavasti nuorempia kuin perinteiseen talotoimintaan osallistuvat nuoret. Nuorisotyöntekijä joutuu uusimaan menetelmävarastoaan, sillä Mobiilinuorkka ei etsi ”hengailun valvoja” vaan toiminnallisuuden kehittäjiä. Eri ammattiryhmien yhteistyökokeilu voi olla eräänlainen laboratoriokoe siitä, millaisiin uudenlaisiin aktiviteetteihin ja toteutuksiin Mobiilinuorkka taipuu elämyksellisen tietotaidon avulla. (Komonen, Suurpää & Söderlund 2012, 152.)

Hankkeen vaikuttavuutta Keravalaisien nuorten ja lasten elämään ei voida vielä arvioida, sillä hanke on ollut käynnissä vasta noin kuukauden. Uskomme kuitenkin, että hanke löytää tavoitteiden mukaisesti paikkansa osana Keravan nuorisopalveluja. Hanke on saanut työmme kirjoittamisen aikana myös uuden nimen ja kiertää nyt ympäri Keravaa Kerbiili nimellä. Käytimme opinnäytetyössä Mobiilinuorkka nimeä, koska se oli hankkeen työnimi ja olimme kirjoittaneet suurimman osan työstä, ennen kuin virallinen nimi julkaistiin. Toinen opinnäytetyön kirjoittajista sai oman mielenkiintonsa ja työpanoksensa perusteella Mobiilinuorkan vastaavan nuoriso-ohjaajan paikan Keravan nuorisopalveluilta. Hän toimii tälläkin hetkellä nuorisopalveluilla hankkeessa nuoriso-ohjaajana. Opinnäytetyön aikana syksyllä 2014 hanke on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 100 000 euron suuruisen avustuksen hankkeen kehittämiseen. Opiskelijan työpanos rahoituksen hakemisessa sai myös tunnustusta ja kiitosta nuorisopalveluilta. Mobiilinuorkka-hankkeeseen suunnatut rahat käytetään seuraavan kahden vuoden aikana hankkeen kehittämiseen ja eteenpäin viemiseen keravalaisien perheiden, lasten ja nuorten hyväksi. On mielenkiintoista seurata lähituntumasta projektin etenemistä ja sitä, onko opinnäytetyöllämme ollut mitään vaikutuksia siihen, kuinka projektia jatkossa toteutetaan.

Opinnäytetyön aikana kasvatimme ammatillisuuttamme käyttämällä työssämme monipuolisia lähteitä sekä tekemällä haastatteluja, joiden aikana tapasimme eri

lähtökohdista tulevia perheitä. Perheiden kohtaaminen lastentarhanopettajan työssä on arkipäivää, ja sen tulee sujua luontevasti ja ammattimaisesti. Opinnäytetyömme on työelämälähtöinen, ja yhteistyömme nuorisopalveluiden kanssa on kehittänyt ammatti-identiteettiämme. Sosiaalialan ammattilaisina työskentelemme monialaisissa verkostoissa ja olemme mukana erilaisissa kehittämishankkeissa. Myös tietynlaiset vaikeudet opinnäytetyömme valmistumista koskien, ovat opettaneet suuresti sekä ovat henkisesti kasvattaneet ammatti-identiteettiämme. Mobiilinuorkka-hankkeessa mukana oleminen on kehittänyt tietämystämme projektin eri vaiheista, mikä on hyödyllistä, kun myöhemmin olemme mukana kehittämässä sosiaalialan työtä omassa työympäristössämme.

LÄHTEET

- Aaltio-Marjosola, Iiris 1999. Case-tutkimus metodisena lähestymistapana. Avoin haastattelu. Viitattu: 14.11.2014. http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/02_metodiartikkelit/aaltio_case_tutkimus/kooste
- Aaltonen, Kimmo 2010. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Almqvist, Fredrik 1996. Lasten- ja nuorisopsykiatria. Yhteisöllisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden merkitys. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.
- Anttila, Pirkko 1998. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Avoin haastattelu. Viitattu: 23.11.2014. http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi/02_tutkimisen_taito_ja_tiedon_hankinta/09_tutkimusmenetelmat/12_avoin_haastattelu
- Cederlöf, Petri 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä. Helsinki: Humak.
- Friis, Leila; Eirola, Raija; Mannonen, Marjatta 2004. Lasten ja nuorten mielen-terveystyö. Helsinki: WSOY.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Tammi.
- Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Honkasalo, Veronika; Souto, Anne-Mari & Suurpää, Leena 2007. Mikä tekee nuorisotyöstä monikulttuurisen? Nuorisotyö kasvatuksena. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

- Honkasalo, Veronika; Kiilakoski, Tomi & Kivijärvi, Antti 2011. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet. Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Unigrafia.
- Järvinen, Ritva; Lankinen, Aila; Taajamo, Terhi; Veistilä Minna & Virolainen Arja 2007. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. Helsinki: Edita.
- Kaartinen-Koutaniemi, Jaakko 2012. Etsivässä työssä. Helsinki: Nuorten keskus.
- Kairimo, Riitta 2007. Moniammatillisuus nuorisotyön vallattomana resurssina. Viitattu 17.3.2015. Saatavissa <http://kommentt.asiakkaat.sigmatic.fi/kolumnit/moniammatillisuus-nuorisoty%C3%B6n-vallattomana-resurssina>.
- Kauniskangas, Eija 2014. Nuorisosihteeri. Keravan nuorisopalvelut. Kerava. Henkilökohtainen tiedonanto 15.8.
- Keravan nuorisopalvelut. Yleistietoa. Viitattu 8.10.2014. <http://www.keravannuorisopalvelut.fi/yleistietoa/>
- Keravan kaupunki. Keravan kaupungin säädöskokoelma 2013. Viitattu: 24.9.2014. www.kerava.fi/palvelut/Documents/js_vapaa_aikapalvelut.pdf.
- Keski-Uusimaa. Paikalliset. Ärhäkkä mielenosoitus vastusti Häkin sulkemista. Viitattu: 25.9.2014. <http://keskiuusimaa.ly.prod.wunder.io/artikkeli/288989-arhakka-mielenosoitus-vastusti-hakin-sulkemista>.
- Komonen, Katja; Suurpää, Leena & Söderlund, Markus (toim.) 2012. Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Kylmäkoski, Merja; Lind, Kimmo; Hintikka, Timo & Aittola, Tapio (toim.) 2006. Nuorten tilat Humanistinen ammattikorkeakoulu. Vaajakoski: Gummerus kirjapaino Oy.

- Lappi, Ilkka 2014. Pop-up-nuorisotalo pysäköi nuorten keskelle. Viitattu:16.7.2014. www.aamuset.fi/naista-puhutaan/kaupunki/pop-nuorisotalo-pysakoi-nuorten-keskelle.
- Lagström, Hanna; Pösö, Tarja; Rutanen, Niina & Vehkalahti, Kaisa (toim.) 2010. Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki. Nuorisotutkimusseura ry.
- Lindqvist, Ulla (toim.) 2008. Varhainen tuki. Kohti hyviä käytäntöjä -opas. Helsingin sosiaalivirasto. Oppaita ja työkirjoja 2008: 7.
- Lindqvist, Ulla 2008. Varhaisia tekoja, vertaistuen tiloja. Varhaisen tuen työn kehittävä arviointi Helsingin kaupungin sosiaaliviraston perhekeskuksissa. Helsingin Yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Yhteiskunta- politiikan laitos. Lisensiaatintyö.
- Lindroos, Jan-Erik & Lohivesi, Kari 2010. Onnistu strategiassa. Helsinki: WSOY.
- Luukkonen, Jaakko & Saloranta, Seppo 1992. Kohtaamispaikka – perhe. Oulu: Painotupa Ky.
- Makkonen, Soili & Pääkkö, Eija 2003. Arviointi ja itsearviointi projektin työvälineinä. Joensuu: Yliopistopaino.
- Malin, Maili i.a. THL. Lastensuojelunkäsikirja. Nuoret ja ehkäisevä työ. Viitattu 7.10.2014. <http://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelunkasikirja/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/ehkaisevalastensuojelu/ehkaisevan-tyon-toteuttaminen/nuoret-ja-ehkaiseva-tyo>
- Myllärniemi, Annina 2007. Lastensuojelun perhetyö ammattikäytäntönä. Helsinki: SOCCA & Heikki Waris-instituutti.
- Naantalin kaupungin sivistysvirasto, alueellinen nuorisotyö 2010. Viitattu:24.9.2014. www.mynamaki.fi/html/dynasty/kokous/20101251-11-6593.PDF.
- Nieminen, Juha 2007. Puuttuva lenkki – nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehiksenä. Teoksessa Elina Ni-

vala Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Helsinki: Nuorisotutkimusseura

Nuorisolaki (27.1.2006/72). www.finlex.fi

Nuorisotutkimusseura (toim.) 2000. Nuorisotyö ja koulu. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Nuorisotutkimusseura (toim.). 2004. Perhe. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015. Opetus ja kulttuuriministeriön julkaisuja. Viitattu 5.2.2014.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/OKM06.pdf?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. Nuorisopolitiikka. Viitattu 5.2.2014.

<http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/?lang=fi>

Piha, Jorma 1996. Lasten- ja nuorisopsykiatria. Perheen ja ympäristön merkitys. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Rantanen, Maarit 2014. ”Ensimmäistä kertaa tuntui, että oikeasti jotain kiinnosti mun asiat”, Nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Sosiaalityö. Pro gradu-tutkielma.

Rousu, Sirkka 2007. Lastensuojelun tuloksellisuuden arviointi organisaatiossa. Näkymätön tuloksellisuus näkyväksi. Tampereen yliopisto. Acta nro. 197. Suomen kuntaliitto.

Tampereen teknillinen yliopisto i.a. Tiedon analysointi. Viitattu: 14.11.2014.

<http://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/tiedon-analysointi/>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vuori, Jaana; Nätkin, Ritva 2007. Perhetyön tieto. Tampere: Vastapaino.

Wood, Jason & Hine, Jean 2010. Work with young people. Theory and Policy for Practice. Ashford Colour Press Ltd. Gosport. Hampshire.

LIITE 1: Avoimen haastattelun apukysymykset

1. Kerro perheestäsi (mm. ketä perheeseen kuuluu, iät, työ-koulu?)
2. Miten perhe viettää vapaa-aikaa Keravalla? (Harrastukset jne.)
3. Mitä tiedät Keravan nuorisopalveluista? (Mielikuvat, kokemukset, oletko osallistunut perheesi kanssa kenties johonkin tapahtumaan tai nähnyt Nuorisopalveluiden mainoksia missään tms.)
4. Toivotko lapsesi tulevaisuudessa osallistuvan nuorisopalveluiden toimintoihin? Miksi? (Nuorisotilat, tapahtumat, Mobiilinuorkka)
5. Mitä hyötyä näkisit Mobiilinuorkka-palvelusta oman lapsesi kannalta?
6. Millaisia välineitä liikkuvassa autossa tulisi olla, jotta se saisi lapsesi osallistumaan palveluun? Millaisia toimintoja? (esimerkiksi: turnauksia, kisoja, vierailevia ohjaajia, erityisnuorisotyötä jne.)
7. Millaisia palveluita/tapahtumia toivoisitte keravalaisille lapsille ja nuorille?
8. Mikä olisi paras ajankohta Mobiilinuorkan olla kiertämässä? (kellonaika? viikonpäivät? paras vuoden aika? Perustele)
9. Olisitko valmis osallistumaan Mobiilinuorkan toimintaan yhdessä lapsesi kanssa?
10. Millaisia "erikoistapahtumia" toivoisit Keravalla järjestettävän? (Retket, tapahtumat? Jne.)